

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Veiledning for utfylling av distriktsplan for reinbeitedistrikt

---

Denne veilederen for utfylling av distriktsplan for reinbeitedistrikt er utarbeidet av NIBIO på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet og en oppfølging av Reindriftsavtalen for 2020/2021. Til slutt i dokumentet er det lagt ved en eksempelplan for et fiktivt reinbeitedistrikt. Malen for distriktsplan for reinbeitedistrikt er utarbeidet av NIBIO i samarbeid med Landbruks- og matdepartementet, Norske Reindriftssamers Landsforbund, Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet.

Tromsø 16. februar 2022,

På vegne av NIBIO;

Jo Jorem Aarseth, NIBIO

Innhold

Veiledning for utfylling av distriktsplan ved å bruke det elektroniske dokumentet «Mal for distriktsplan».....	3
A) Metodebeskrivelse for å sette (kopiere) kart inn i driftsplanen.....	15
B) Metodebeskrivelse for redigering av en tabell i distriktsplanen.....	17
C) Metodebeskrivelse for oppdatering av innholdsfortegnelsen.....	18
Eksempelplan reinbeitedistrikt	20

Veiledning for utfylling av distriktsplan ved å bruke det elektroniske dokumentet (word-format) som heter «Mal for distriktsplan»

Forord: En viktig hensikt med distriktsplanen er at den kan bidra til å øke forståelsen hos kommunale planleggere, utbyggere og resten av samfunnet for reindriftens utfordringer, og behov for uforstyrrede beiteområder, oppholdsområder samt trekk- og flyttleier. I denne veilederen er det foreslått hvordan en slik distriktsplan kan lages for å gi resten av samfunnet økt kunnskap om reinbeitedistriktets aktiviteter (og utfordringer) gjennom reindriftsåret. Du skal i tillegg ha mottatt en elektronisk fil (word-dokument) som heter «Mal for distriktsplan». Denne kan/skal brukes for å skrive en distriktsplan. Utfyllende forklaring følger i avsnittene under her. Til slutt i dette dokumentet finnes en «Eksempelplan reinbeitedistrikt». Denne planen er lagd for et fiktivt distrikt, men gir gode tips om tekst som kan skrives inn i distriktsplanen.

Eksempelplanen (til slutt i dette dokumentet) viser hvordan man kan utarbeide distriktsplanen (med tekstforslag), og hvilke temaer som distriktsplanen **MÅ** inneholde. Disse er plassert under kapittel 2. I det elektroniske dokumentet «Mal for distriktsplan» har vi foreslått en del tekst som kan være med i distriktsplanen. Deler av, eller all denne teksten kan slettes og egen tekst kan settes inn. Det er mulig å kopiere inn tekst fra «eksempelplan for reinbeitedistrikt» og tilpasse denne til forholdene i eget distrikt.

I de resterende kapitlene (foruten kapittel 2) i «Mal for distriktsplan» er det anbefalt å fylle inn viktig informasjon om reinbeitedistriktet i og med at dette kan bidra til å øke forståelsen i resten av samfunnet for reindriftens utfordringer (se eks. over). Videre i denne veiledningen henvises det til de ulike kapitlene og delkapitlene som allerede ligger i «Mal for distriktsplan». For hvert delkapittel gis det anbefaling om hva dette bør inneholde. Til slutt i veiledningen er det beskrevet forslag til fremgangsmåte for å kopiere ulike arealbrukskart og eventuelle bilder inn i dokumentet. Det er også angitt hvordan man kan redigere (kopiere inn/slette) tabeller i distriktsplanen. I veiledningen er det også forklart hvordan man kan slette kapitler og delkapitler som man ikke ønsker å fylle ut. Videre hvordan man kan sette inn nye kapitler og delkapitler. Til slutt i veiledningen er det en beskrivelse av hvordan innholdsfortegnelsen skal oppdateres før man lagrer den ferdige rapporten.

I veiledningen under er det beskrevet hvordan man fyller ut «Mal for distriktsplan» (omtalt som Mal i resten av dette dokumentet) i dataprogrammet «Word», og hvordan man kan kopiere inn kart fra kilden (kilden.no).

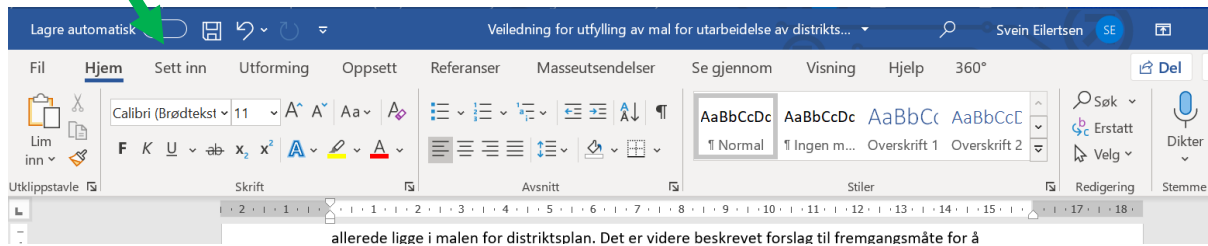
Bruk av programmet Word for å skrive distriktsplan i dokumentet «Mal for distriktsplan»

Ordet «**musepekeren**» viser til «pila» som man bruker for å velge ulike funksjoner i menyvindue (oppe) i programmet, og «skrivemerket» som man kan plassere ulike steder i teksten i dokumentet.

I veiledningen er det også nevnt «venstreklikk» eller «høyreklikk» for å velge ulike menyer. Dette er henholdsvis venstre eller høyretasten på datamusa, eller kontrollpanelet (nederst) på tastaturet på bærbare datamaskiner.

Ord skrevet i 'anførselstegn' i denne veiledningen henviser til ord på menylinja i word-programmet (se under).

Når det i veiledningen står «gå til menylinja» og velge 'sett inn' betyr det at man skal trykke på denne «fanen»

Da kommer det opp et nytt «meny-bilde» på linjene under. Skal man sette inne et bilde kan man da velge alternativet 'bilder'

Utfylling av distriktsplanen ved bruk av dokumentet Mal for distriktsplan.

1. Åpne dokumentet som heter «Mal for distriktsplan.docx»
2. Gå til 'fil' på menylinja, velg 'lagre som'. Velg hvor dokumentet skal lagres (f.eks. trykk på 'denne pc', velg 'ny mappe', skriv nytt navn på den nye mappa (f.eks. distriktets navn), trykk 'ok'. Trykk deretter på «mappa» med distriktets navn og skriv navnet på den nye distriktsplanen. Eksempelvis kan navnet være «distriktsplan for ___ reinbeitedistrikt_årstall».
3. Nå er det klart for å begynne å fylle ut distriktsplanen.

Videre i veiledningen er henvisning til dokumentet «Mal for distriktsplan» forkortet til Malen.

Forside

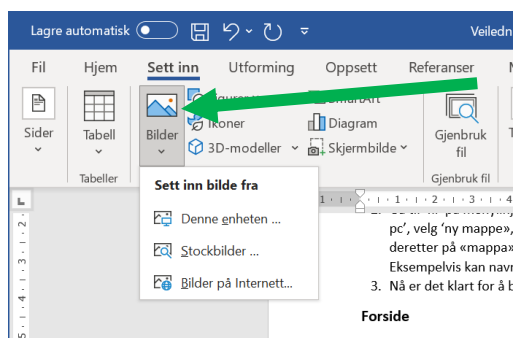
Sett «musepekeren» på stedet i dokumentet der du ønsker å skrive inn tekst og skriv inn tekst.

Fjern eksempeltekst som du ikke ønsker skal være med i dokumentet (bruk tastene 'delete' eller '←' «slett bakover»)

Andre linje: Skriv inn distriktsnavn (etter ordet «for»)

Tredje linje: Skriv inn perioden (årstall) planen gjelder for

På resten av første side kan det settes inn illustrasjonsbilde/oversiktskart. Sett «musepekeren» på stedet i dokumentet der du ønsker å sette inn bildet. Dersom man har bildet/kartet lagret i en datafil: Trykk på fanen 'sett inn' oppe på menylinjen i word-bildet. Deretter trykk på alternativet 'bilder' som kommer fram på menyen under. Velg 'sett inn bilde fra' – 'denne enheten'. Da åpnes det en «boks» der man kan trykke seg fram til området der bildet/kartfilen ligger. Dobbeltklikk på denne filen og bildet settes inn på forsiden. Dersom du ønsker å beskjære bildet på en eller flere av sidene, er dette beskrevet i Kapittel A, punkt 3) mot slutten av dette dokumentet.

Innholdsfortegnelse

«Hopp over» denne. Denne skal du oppdatere når distriktsplanen er ferdig skrevet (helt til slutt). Dette beskrevet i Kapittel C, mot slutten av dette dokumentet.

Forord

I Malen er det foreslått å bruke en standardtekst. Deler eller hele denne kan slettes og erstattes av egen tekst.

Kapittel 1. Generell del - innledning

I Malen er det foreslått å bruke standardtekst for hele kapittel 1 som omtaler reindriftas rettsgrunnlag. Om ønskelig kan deler (eller hele teksten) slettes og annen tekst skrives inn i distriktsplanen.

Kapittel 2.

I dette kapittelet er det planlagt at punktene under skal fylles ut for å oppfylle kravene i Reindriftsloven § 62, som sier at distriktsplanen **skal** inneholde:

1. angivelse av flyttemønstre i distriktet
2. oversikt over årstidsbeiter, kalvingsland o.l.
3. oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som anvendes i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen
4. oversikt over alle gjerder og anlegg av permanent art, og så vidt mulig også gjerder av midlertidig art
5. eventuell inndeling i beitesoner.

2.1. Administrative forhold og organisering

I Malen er det foreslått en standardtekst som beskriver oppgavene til distriktsstyret.

2.1.1. Beliggenhet, beitetider mm.

I Malen er det foreslått å sette inn en standardtekst først i avsnittet som viser til reindriftsloven § 5 og § 6 som innledning.

Dersom ønskelig: Gi en kort historisk beskrivelse av når grensene til distriktet ble fastlagt. Hvilket reinbeiteområde distriktet tilhører. Gjerne en forklaring på hva navnet på distriktet betyr på norsk språk.

Oppgi distriktets størrelse i km², hvor distriktet ligger og beskriv kort hvor eventuelle sesongbeiter ligger (dette gjelder distrikt som har forflytninger mellom sesongbeitene).

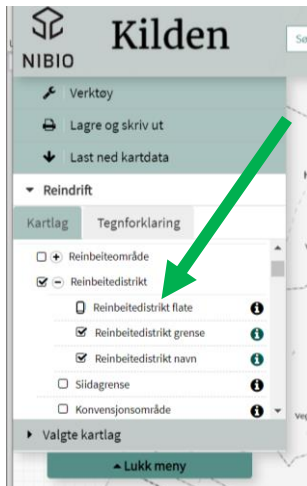
Oppgi hvilke fylke(r) reinbeitedistriktet tilhører og i hvilke kommuner dere har beiteområder. Angi gjerne hvilke reinbeitedistrikt dere grenser opp mot og i hvilken retning (f.eks. grenser mot ___ distrikt i nord og nordøst).

Kopier gjerne inn kart som viser distriktets grenser. Dette kan gjøres på følgende måte: Åpne nettleseren (gjerne google chrome og skriv inn: <https://kilden.nibio.no> trykk på 'reindrift'

Går til menyen på venstre side og trykk på '+' foran 'administrative grenser'

Trykk i den åpne boksen foran '+' 'Reinbeitedistrikt' og du får en avhuking i boksen (dersom du ikke vil ha bakgrunnsfarge på arealene til distriktet, fjerner du foran alternativet 'Reinbeitedistrikt flate' (se under).

Nå kan du «klippe ut» kartet og sette det inn i distriktsplanen. Metode for dette er beskrevet i kapittel **A**) (mot slutten av dette dokumentet).

Når du er fornøyd med kartet, trykk med «musepekeren» under/nedenfor kartet. Deretter kan det skrives inn figurtekst (f.eks. «Figur 1. Kartet viser arealene til ____ reinbeitedistrikt»).

2.1.2 Administrasjon av distriktet

Beskriv antall personer i styret, oppgi kontaktinformasjon til kontaktperson for distriktsplanperioden, Oppgi distriktets e-postadresse og postadresse.

Dersom det er ønskelig at dialog og møter med distriktet gjennomføres på samisk, bør dette skrives.

2.1.3 Distriktets organisering

I hvert reinbeitedistrikt skal det være et distriktsstyre valgt av og blant de stemmeberettigede i distriktet etter reglene i annet og tredje ledd. Distriktsstyret representerer reindriftsinteressene i distriktet. Distriktsstyrets oppgaver er å ivareta reinbeiteressursene i distriktet i samsvar med lover og bruksregler. Oppgi antall siidaandeler og antall reineiere i distriktet. Forklar gjerne hva en siidaandel er og hvilke oppgaver siidaandelen utfører. Dersom ønskelig kan eksempeltabellen i Malen fylles ut med navn, telefonnummer og e-postadresse til distriktets siidaandelshavere.

Metode for hvordan man kan utvide eller slette tabellen er beskrevet i kapittel **B**) (mot enden av dette dokumentet):

2.1.4 Arbeidstopper i distriktet

I Mal er det foreslått å sette inn en standardtekst først i avsnittet som omtaler arbeidstopper i distriktet og en oppfordring om å tilpasse høringsfrister, møter og henvendelser slik at disse faller utenfor distriktets arbeidstopper.

Det være nyttig å beskrive kort arbeidstoppene i distriktet (aktivitet og tid på året; f.eks. i begynnelsen av juli gjennomføres kalvemerkingen)

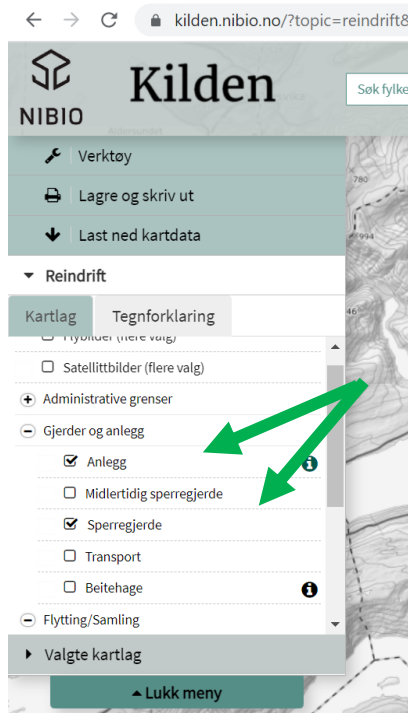
2.2 Gjerder, hytter og anlegg

I Mal er det foreslått å sette inn en standardtekst først i avsnittet som viser til rettigheter ifølge reindriftsloven som innledning til delkapitlene 2.2.1 – 2.2.5.

Det være nyttig å legge ved kopi av arealbrukskartet som viser hytter, gammer, anlegg og sperregjerder i arealbrukskartet (fra kilden.nibio.no).

I kapittel 2.1.1 er beskrevet hvordan du finner arealbrukskartet. For å vise gjerder, hytte og anlegg, gå til menyen på venstre side og trykk på '+' foran 'gjerder og anlegg' (se bildet under)

Velg ved å trykke i de åpne boksene foran 'Anlegg', 'Sperregjerde' og 'Beitehage'.

Deretter følger du metodebeskrivelsen i «A» (til slutt i dokumentet) for å kopiere kartet inn i distriktsplanen. NB: Det kan være lurt å skrive ut tegnforklaring som forklarer de ulike symbolene i arealbrukskartet, metoden for å gjøre dette er også beskrevet i «A».

Når du har limt kartet inn i distriktsplanen, sett markøren under kartet og skriv inn figurnummer og figurtekst. F.eks. Figur 2. Gjeterhytter, gjerder og anlegg.

2.2.1 Merke, skille- og slakteanlegg

Beskriv type anlegg og hvor disse ligger. Gjerne hvilken tid på året de brukes, samt når tillatelse for oppføring ble gitt og når anlegget ble bygd. Det kan også informeres om anlegget er godkjent av Mattilsynet. Det kan henvises til kartet som eventuelt ble satt inn i avsnitt 2.2.

2.2.2 Sperregjerder

Beskriv over hvilke strekninger distriktet har sperregjerder. Det kan henvises til kartet som eventuelt ble satt inn i avsnitt 2.2 dersom sperregjerdet er inntegnet på kartet.

2.2.3 Gjeterhytter

Beskriv hvor gjeterhytter og gammer ligger. Gi gjerne tilleggsinfo som f.eks. hytta er felleshytte for distriktet og hvilken tid på året disse brukes. Det kan henvises til kartet som eventuelt ble satt inn i avsnitt 2.2 dersom hyttene er inntegnet på kartet.

2.2.4 Gjerder, hytter og anlegg under planlegging

Beskriv hvilke planer distriktet har for bygging/oppgradering av sperregjerder, hytter og andre anlegg.

2.3 Beite og driftsforhold i distriktet

I malen er det foreslått å sette inn en standardtekst først i avsnittet som viser til rett til årstidsbeiter ifølge reindriftsloven. I tillegg er det foreslått en presisering om at reindriftskartene som ligger tilgjengelig på internett ikke er juridisk bindende, samtidig som det er en oppfordring om å ta kontakt med distriktets kontaktperson for å få detaljert informasjon om arealbruken i et spesifikk område.

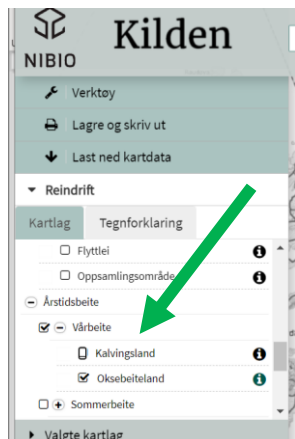
Det er også forslått å sette inn en presisering med forbehold om at beitebruk og driftsmønster for alle beiteområdene kan variere fra år til år som følge av klima og beitesituasjon.

I tillegg er det foreslått en henvisning til <https://kilden.nibio.no> der leseren selv kan finne kart med de ulike sesongbeitene.

2.3.1 Vårvinter-/vårbeitene

Gi en detaljert beskrivelse av disse beitene. Beskriv gjerne trekk- og flyttmønsteret til reinen (eventuell utskilling av okseflokken). Dersom distriktet har eget oksebeitelandet kan dette omtales.

Kart som viser oksebeitelandet kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite, velg deretter: vårbeite - oksebeiteland).

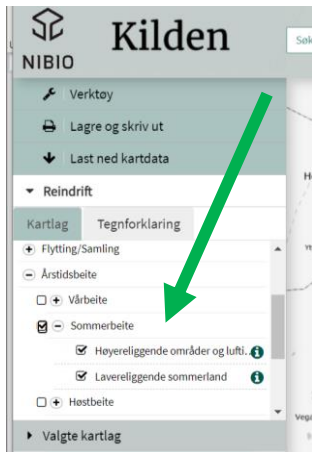

2.3.2 Kalvingslandet

Gi en detaljert beskrivelse av disse beitene (hvor de ligger og hvordan/når de brukes). Presiser gjerne hvor viktig det er at reinsimlene ikke forstyrres i denne perioden. Kart som viser kalvingslandet kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite – vårbeite - kalvingsland).

2.3.3 Sommerbeitene

Gi en detaljert beskrivelse av disse beitene (forklar hvordan reinen trekker opp på lufteplassene på varme dager med insektsplage og ned til de frodige beitene på ettermiddag/kveld). Forklar gjerne at (hvorfor) rein på lufteplassene må få være uforstyrret. Kart som viser sommerbeitene kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite – sommerbeite - høyereliggende områder og/eller lavereliggende sommerland).

2.3.4 Kalvemerking

Forklar hvor og når kalvemerkingen normalt gjennomføres. Gi gjerne tilleggsinformasjon om det settes opp midlertidige gjerder, brukes helikopter til samling o.l.

2.3.5 Høstbeitene

Gi en beskrivelse av de tidlige høstbeitene (fram til parringsperioden starter). Gi gjerne tilleggsinformasjon om hvordan reinen beveger seg i landskapet når soppsesongen begynner. Dersom reinflokken normalt samles for førbrunsts lakting, kan dette beskrives. Kart som viser de tidlige høstbeitene, kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite – høstbeite – tidlig høstland).

2.3.6 Parringsland

Gi en beskrivelse av tidspunkt for parringsperioden og hvor parringslandet ligger. Gi gjerne tilleggsinformasjon om hvorfor det er viktig at reinen ikke blir forstyrret i parringsperioden. Kart som viser parringslandet kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite – høstbeite – parringsland).

2.3.7 Høstvinterbeitene

Gi en beskrivelse av de høstvinterbeitene (fram til reinflokken ankommer vinterbeitene). Kart som viser høst- og vinterbeitene, kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite – høstvinterbeite – tidlig høstvinterbeite og/eller spredt brukte høstvinterbeiter).

2.3.8 Vinterbeitene

Gi en detaljert beskrivelse av vinterbeitene. Dersom tilgang på vinterbeiter er minimumsfaktoren i distriktet, beskriv dette. Forklar gjerne hvordan tilgangen på de ulike beitene kan påvirkes av ustabil vinterklima (mye snø/mildværsperioder/låste beiter). Dersom distriktet regelmessig må iverksette krise-/tilleggsføring, kan dette beskrives (hvor dette gjennomføres). Forklar gjerne at (hvorfor) reinen i vinterperioden må få være uforstyrret på grunn av begrenset beitetilgang. Kart som viser vinterbeitene kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Årstidsbeite – vinterbeite – tidlig vinterland og/eller seinvinterland).

2.3.9 Flytt- og trekkleier i distriktet

I Malen er det foreslått en tekst som beskriver hvorfor flyttleiene er viktige for reindriftsnæringen. I tillegg vises det til Reindriftslovens §22 som omtaler flyttleiene.

Gi en detaljert beskrivelse av flytt- og trekkleiene. Forklar gjerne hvilken tid på året de ulike flytt- og trekkleien brukes (hvilken retning reinen flyttes). Gi en beskrivelse av hvordan inngrep og

forstyrrelser i enkelte områder kan gjøre flyttingen vanskelig. Forklar gjerne hvilke endringer som er gjort i flyttveiene på grunn av for eksempel av andre arealinngrep. Spesielt viktige områder/flaskehals kan med fordel beskrives nærmere. Kart som viser flytt- og trekkleiene kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Flytting/samling – Trekklei - Flyttlei).

2.3.10 Oppsamlingsområder

I Malen er det foreslått en tekst som beskriver hvorfor flyttleiene er viktige for reindriftsnæringen.

Gi en beskrivelse av hvor oppsamlingsområdene ligger. Forklar gjerne hvilken tid på året de ulike oppsamlingsområdene brukes (og hvorfor reinen samles i de aktuelle områdene). Gi en beskrivelse av hvordan inngrep og forstyrrelser kan føre til at reinen ikke vil holde seg i ro i oppsamlingsområdene. Kart som viser oppsamlingsområdene kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Flytting/samling – Oppsamlingsområde).

2.4 Motorisert ferdsel

Husk at distriktsplanen SKAL inneholde " oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som anvendes i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen". Dette MÅ derfor skrives inn i dette kapittelet.

I Malen er det foreslått en tekst som viser til Reindriftslovens §62.

Gi en beskrivelse over nødvendige terrenggående kjøretøy (fremkomst- og transportmidler) som brukes i distriktet. Beskriv eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen

Kart som viser traséer for barmarkskjøretøy kan settes inn i dokumentet (trykk på '+' foran Gjerder og anlegg – Transport).

Kapittel 3 Informasjon om distriktets produksjon, reintall, klima m.m.

Denne delen av distriktsplanen er ikke obligatorisk, men i dette kapittelet kan leseren få innblikk (forståelse av) i verdiskapingen i reinbeitedistriktet. I tillegg vil informasjonen i dette kapittelet gi økt forståelse for hvordan distriktet driver en produksjon basert på naturlige ressurser.

3.1 Øvre reintall, utvikling i reintall i distriktet og produksjon

Gi en beskrivelse av øvre reintall i distriktet. I Malen er det en tabell som viser utviklingen i slaktekvantum og reintall (per 31/3) de fem siste årene (tallene kan hentes i <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/nyhetsrom/aktuelle-tema/ressursregnskapet-for-reindriftnaeringen>). Denne tabellen kan fylles ut eller slettes (metode for hvordan man kan utvide eller slette tabellen er beskrevet i kapittel B mot slutten av dette dokumentet). Gi gjerne en forklaring til disse tallene dersom det er store variasjoner mellom år.

3.2 Slakting og kjøttproduksjon

Gi en beskrivelse av hvor slaktingen gjennomføres. Dersom det foregår videreforedling av reinkjøttet innenfor distriktets grenser, kan dette beskrives. Omtal gjerne reinkjøttet som et produkt basert på naturlige beiter.

3.3 Sysselsetting og verdiskaping i distriktet

Gi en beskrivelse av hvor mange som er sysselsatt gjennom produksjonen i distriktet. Eventuelle tilleggsnæringer som er knyttet opp mot reindriften kan også nevnes da dette synliggjør verdiskapingen for kommunen og andre. Ikke glem å beskrive betydningen av kvinners arbeid for

verdiskapingen i distriktet. Ta gjerne med eksempler som viser betydningen samisk reindrift har for samisk språk og kultur.

3.4 Jakt, fangs og fiske i distriktet

I malen er det foreslått en tekst som beskriver hvordan retten til jakt, fangst og fiske er hjemlet i Reindriftslovens §26. Gi gjerne en utfyllende beskrivelse av denne aktiviteten.

3.5 Klimaendringenes påvirkning av beite og driftsforhold

Gi gjerne en utdypende beskrivelse av hvordan klimaendringene allerede påvirker og er forventet å påvirke arealbruken i distriktet (f.eks. vinterbeiter som oftere blir utilgjengelige på grunn av våt og tung snø eller is, elver og myrer som fryser til senere slik at sesongflytting/beiting blir utsatt, tidligere grønne vårbeiter, forlenget periode med barmarksbeiting). Andre forhold som økende insektsplager, gjengroing med kratt og skog i høyereliggende områder (høyere skoggrense) kan også beskrives. Endrede føreforhold (vanskeligere fremkommelighet med snøskuter og barmarkskjøretøy) på grunn av endret klima både høst/vinter og vårvinter kan også beskrives.

Kapittel 4 Inngrep og forstyrrelser i distriktet

I malen har vi foreslått en tekst som omtaler arealinngrep og arealsaker. Sett gjerne inn oversiktskart over alle inngrepene i distriktet/siidaen og bilder som illustrerer ulike inngrep under de enkelte delkapitlene (4.1 – 4.10).

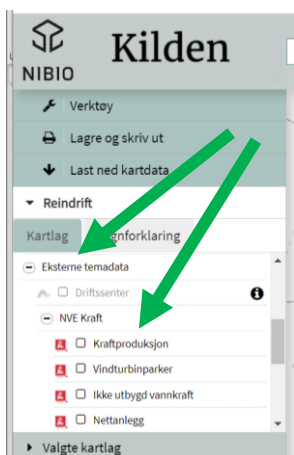
4.1 Fritidsbebyggelse

Gi en beskrivelse av eksisterende og planlagte hyttefelt og frittstående fritidsbebyggelse innenfor distriktets grenser. Forklar gjerne hvordan denne bebyggelsen kan være forstyrrende på reinens arealbruk.

4.2 Vannkraft

Gi en beskrivelse av eksisterende vannkraftutbygging innenfor distriktets grenser. Omtal gjerne størrelse og verdien på eventuelt neddemte arealer og hvordan dette har påvirket arealbruken til distriktet. Eventuelle planer om vannkraftutbygging kan omtales.

Kart fra NVE som viser vannkraftproduksjon kan settes inn i dokumentet fra <https://kilden.nibio.no> (trykk på '+' foran Eksterne temadata – '-' NVE kraft Kraftproduksjon)(se bildet under).

4.3 Vindkraft

Gi en beskrivelse av eksisterende vindkraftverk innenfor distriktets grenser. Omtal gjerne størrelse og hvordan dette har påvirket arealbruken til distriktet. Eventuelle nye planer for vindkraftutbygging kan omtales.

Kart fra NVE som viser vindkraftproduksjon kan settes inn i dokumentet fra <https://kilden.nibio.no> (trykk på '+' foran Eksterne temadata – '-' NVE kraft Vindturbinparker).

4.4 Kraftlinjer

Gi en beskrivelse av (større) eksisterende kraftlinjer innenfor distriktets grenser. Omtal gjerne hvordan disse i enkelte områder påvirker arealbruken (inkludert reinflytting) til distriktet. Eventuelle planer om nye kraftlinjer kan omtales.

Kart fra NVE som viser større kraftlinjer og trafostasjoner kan settes inn i dokumentet fra <https://kilden.nibio.no> (trykk på '+' foran Eksterne temadata – '-' NVE kraft Nettanlegg).

4.5 Mineralutvinning

Gi en beskrivelse av eksisterende og nedlagte anlegg for mineralutvinning. Omtal gjerne hvordan disse påvirker arealbruken (inkludert reinflytting) til distriktet. Eventuelle planer om nye/utvidelse av eksisterende anlegg for mineralutvinning kan omtales.

Kart fra NGU som viser en bl.a. pukk og steintipper kan settes inn i dokumentet fra <https://kilden.nibio.no> ('-' Eksterne temadata – trykk på '+' foran NGU Bergverk Grus, pukk og steintipp og/eller Industrimetaller og/eller Metaller forekomst og/eller Naturstein forekomst).

4.6 Nydyrking og/eller plantefelt

Gi gjerne en beskrivelse av eksisterende og planlagt nydyrking som kan påvirke arealbruken (inkludert reinflytting) til distriktet negativt.

Dersom reinbeitedistriktet opplever at skogsbeiter blir utilgjengelige/får redusert kvalitet på grunn av flatehogst og etablering av tette plantefelt, kan dette beskrives. Da bør overskrifta utvides/endres med f.eks. følgende tekst: «Nydyrking og plantefelt» eller bare «Plantefelt»

4.7 Ferdsl og friluftsliv

Gi særlig en beskrivelse av ferdsl og friluftsliv som pågår i perioder og områder der reien er sårbar for forstyrrelser (kalvingsperioden, luftingsområder, parringsland og vinterbeitene). Dersom det plasseres ut «poster» på fjelltopper («10-på topp» etc.) som turgåere oppsøker kan dette også beskrives. Omtal gjerne områder der små- og storviltjakt (særlig ved bruk av hund) kan forstyrre reien. Omtal gjerne hvordan ferdsl og friluftsliv påvirker arealbruken (inkludert reinflytting) til distriktet.

4.8 Reiseliv

Gi en beskrivelse av hvordan (og hvor) organisert reiseliv (nordlysturisme, hundesledekjøring, heliskiing etc.) pågår i perioder der reien er sårbar for forstyrrelser.

4.9 Motorferdsl

Beskriv eksisterende og eventuelt planlagte snøscooterløyper innenfor distriktets grenser. Omtal gjerne dersom det foregår snøskuterkjøring med dispensasjoner dersom denne aktiviteten forstyrrer reinens arealbruk. Annen motorferdsl, både på snødekt og barmark, som påvirker reindriften bør også beskrives.

4.10 Forsvaret

Dersom relevant, gi en beskrivelse av forsvarets aktivitet og hvordan det påvirker reinens arealbruk.

Kapittel 5 Rovvilt

Gi en detaljert beskrivelse av hvordan rovvilt påvirker distriktet. Gi en oversikt over forekomsten av de ulike rovviltartene og hvordan (når/hvor) de ulike artene tar rein. Prioriterte områder for henholdsvis rovvilt og beitedyr innenfor grensene til distriktet kan beskrives. Status og eventuell utvikling når det gjelder tap av rein. Beskriv gjerne «kalvetilgang etter tap» og se dette opp mot andelen voksen rein som forsvinner i løpet av driftsåret og må erstattes av årets kalveproduksjon. I rovbaser som finnes på: www.rovbase.no kan du finne relevant informasjon som kan brukes i distriktsplanen. I basen er bl.a. informasjon om observasjoner av rovvilt (inkludert DNA-funn), skader på rein forvoldt av rovvilt, omsøkt erstattet og erstattet reinsdyr tatt av rovvilt. Forklar hvordan distriktet gjennom ulike tiltak forsøker å redusere tapene av rein til rovvilt.

Kapittel 6. Verneområder i distriktet

Gi en beskrivelse av verneområder innenfor distriktet og hvordan restriksjoner innenfor disse eventuelt påvirker arbeidet til distriktet. Dersom vernet fører til økt omfang av friluftslivsaktiviteter som forstyrrer reinens arealbruk kan dette omtales. Samarbeid/kontakt med verneområdestyret/ lokale forvaltere av verneområdet kan omtales. Beskriv muligheter og begrensninger.

Kapittel 7 Nabodistrikter

Beskriv gjerne grenser mot tilgrensende reinbeitedistrikt og eventuelt svenske samebyer (konvensjonsområder). Utfordringer (sammenblanding, vedlikehold av sperregjerder etc.) og samarbeidsmuligheter kan beskrives. Andre reinbeitedistrikters bruk og ferdsel i distriktets område (f.eks. andre distrikt som har flyttlei gjennom eget distrikt) kan omtales.

Kapittel 8 Mål og tiltak for distriktet

Gi en beskrivelse av mål og tiltak som planlegges gjennomført for å sikre en videre trygg og bærekraftig drift i distriktet. I eksempel-malen er det satt inn en tabell som viser mål og tiltak. Denne tabellen kan fylles ut eller slettes (metode for hvordan man kan utvide eller slette tabellen er beskrevet i kapittel B mot enden av dette dokumentet).

Kapittel 9 Revidering av distriktsplanen

Beskriv hvor ofte distriktsplanen skal revideres. I Malen har vi foreslått en tekst som omtaler fremgangsmåte ved revidering av distriktsplanen.

Kapittel 10. Ordliste

I Malen har vi foreslått en ordliste med forklaring av reindriftsrelaterte ord som brukes i distriktsplanen. Suppler gjerne med flere ord.

Oppdatere innholdsfortegnelsen i distriktsplanen

Når all tekst er skrevet inn i distriktsplanen er det tid for å oppdatere innholdsfortegnelsen. Metode for dette er beskrevet i punkt C under. Dersom du har satt inn nye kapitler i dokumentet, må du sjekke at disse er markert som «overskrift» for at de skal komme med i innholdsfortegnelsen. Dette er også beskrevet i punkt C under.

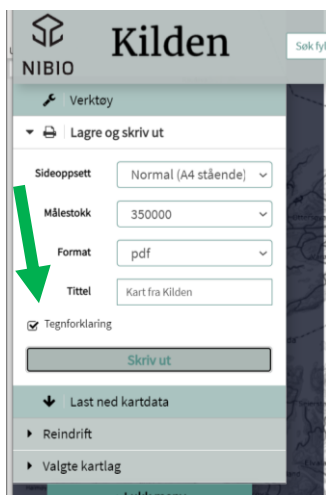
A) Metodebeskrivelse for å sette (kopiere) kart inn i driftsplanen

I de følgende avsnittene beskrives metoden for å kopiere kartutsnitt fra <https://kilden.nibio.no> og inn i distriktsplanen. Den samme metoden skal benyttes dersom det er ønskelig å kopiere andre kartutsnitt (f.eks. sesongbeiter, anlegg, trekk- og flyttleier) inn i distriktsplanen.

Bruk «zoom-verktøyet» til høyre i kartet for å få frem riktig distrikt. Bruk pila til å flytte (trykk inn museknappen og flytt kartet så riktig distrikt er midt i bildet). Zoom opp til riktig distrikt dekker ca. 50 % av kartbildet.

Trykk 'lagre og skriv ut' på menyen på venstre side. Flytt på kartet så distriktsgrensene faller innenfor det «opplyste» området i kartet. Dersom kartet må «zoomes» mere ned, trykk på menyvalget 'reindrift' på venstre side, bruk zoom-verktøyet så hele distriktet kommer med. Velg på nytt 'lagre og skriv ut' på menyen på venstre side.

NB. For de andre temakartene som skal kopieres inn i distriktsplanen (anlegg, sesongbeiter, flyttleier mm.) kan det være lurt å skrive ut «tegnforklaring» som beskriver de ulike symbolene i kartet, trykk i den åpne boksen foran 'Tegnforklaring'.

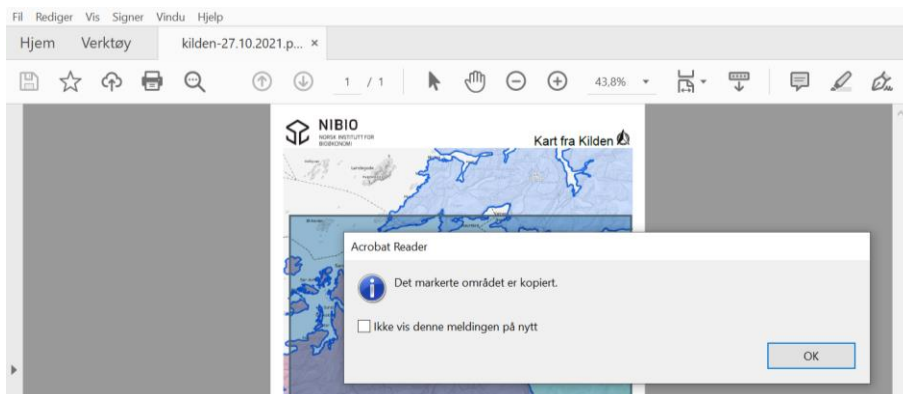

Trykk 'skriv ut'. Nå lages det en kartkopi (pdf-format) som legges nederst i kartbildet. Dersom du har krysset av for «tegnforklaring» kommer denne på side 2.

Denne kartkopien kan nå åpnes ved å trykke på '^' til høyre på «fanen» som kommer opp. Deretter velges 'åpne'. Da kommer kartet opp på skjermen i stort format. Bruk zoom-knappen ('-' tegnet midt i bildet oppe på det mørke feltet) til hele distriktet vises i bildet. Det er to muligheter å kopiere dette kartutsnittet inn i distriktsplanen. Det anbefales å først prøve punkt 1 under. Dersom dette ikke fungerer, gå til punkt 2 og følg beskrivelsen:

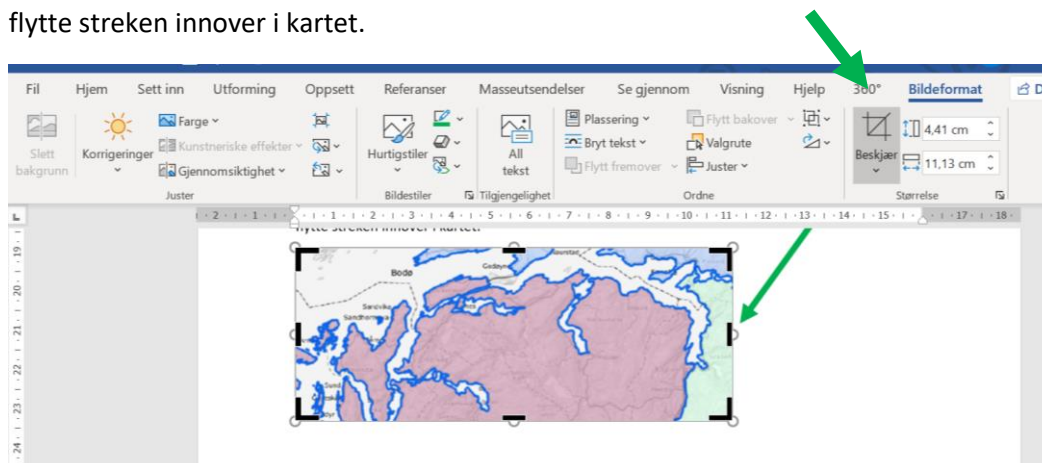
- 1) Ta en «skjermdump/bilde av skjermen» av kartet – gjøres ved å holde inne «Windows-knappen» (ofte nede til venstre på tastaturet) og trykk inn tasten som det står «PrtScr» på. Deretter kan en lime inn dette kartet direkte i distriktsplanen. Sett skrivemerket på stedet i distriktsplanen at kartet skal limes inn. Trykk på fanen 'sett inn' oppe på menylinjen i word-bildet. Deretter trykk på alternativet 'skjermbilde' som kommer fram på menyen under (på noen datamaskiner er det tilstrekkelig å trykke «Ctrl» og «v» samtidig. Dersom bilder er for stort, kan dette beskjæres. Metoden er beskrevet i punkt 3. Er bildet ok, gå til punkt 4.
- 2) Trykk på 'last ned' symbolet (oppe til høyre i det mørke feltet). Velg deretter hvor kartkopien skal lagres. Trykk på 'filnavn' og gi den nytt navn (den har allerede navneforslaget «kilden-dato».

Bruk f.eks. navnet «distriktsgrenser». Trykk 'lagre'. Kartet blir nå lagret som et pdf-dokument. Åpne programmet «Adobe Acrobat reader». Velg 'fil' og 'åpne' velg fila du nettopp har lagret som f.eks. «distriktsgrenser». Velg 'rediger' og 'ta et øyeblikksbilde'. «Musepekeren» blir dermed til et kryss '+'. Sett '+' i venstre øvre hjørne av kartet, trykk inn venstre tast og dra '+' mot nedre høyre hjørne av kartet til området som du ønsker å kopiere inn er merket. Slipp venstre tast. Nå er kartet kopiert. Dersom man ønsker å kopiere mer/mindre del av kartet, kan '+' flyttes på nytt til øvre høyre hjørne og trekkes mot nedre venstre hjørne en gang til. Flytt «musepekeren» til plassen i word-dokumentet det ønskes limt inn. Trykk inn 'ctrl', hold denne inne og trykk 'v'. Nå limes kartet inn i dokumentet.

3) Beskjære bildet

Dersom bildet er for stort, kan dette beskjæres. Trykk på kartbildet. Velg fanen 'bildeformat' oppe til høyre i word-vinduet. Velg alternativet «beskjær» oppe til høyre i word-vinduet. Nå kommer det opp tykke svarte streker på hver side av kartbildet. Disse kan beskjæres ved å trykke på streken og flytte streken innover i kartet.

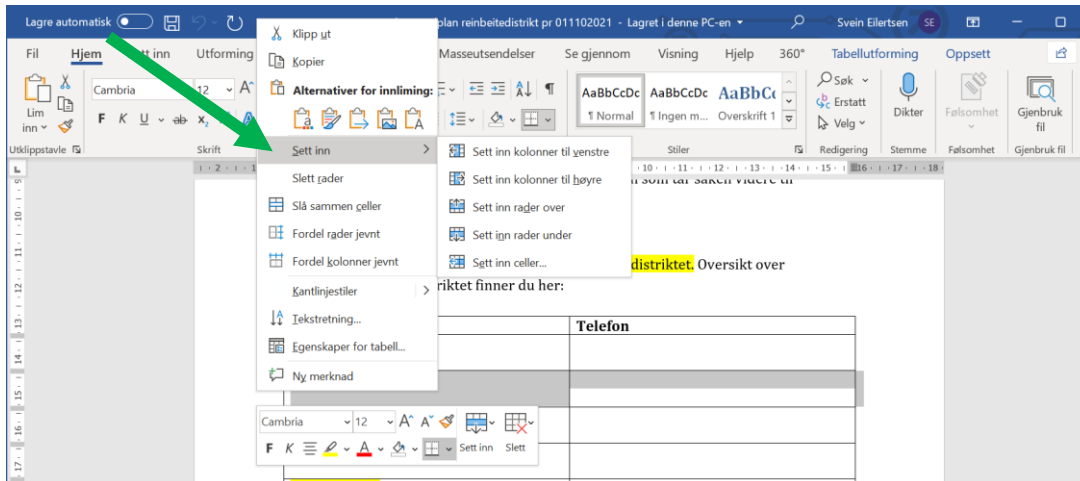

For å lime tegnforklaringen inn i dokumentet gjentas fremgangsmåten beskrevet fra punktet 1) på forrige side. NB husk å «bla» ned til side 2 der tegnforklaringen er før kopiering av bildet over til distriktsplanen.

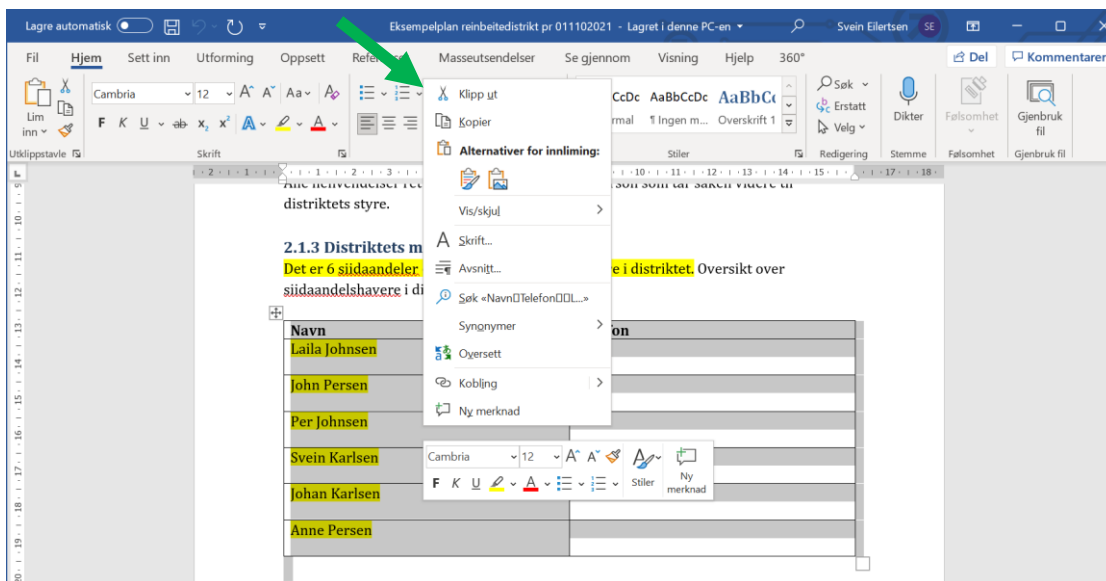

B) Metodebeskrivelse for redigering av en tabell i distriktsplanen

Sett «musepekeren» til venstre for en av radene i tabellen og trykk på venstre musepeker. Da får denne raden en gråfarge. «Høyreklikk» og velg 'sett inn' se eksempelet under). Da kan man velge å sette inn en rad over/under raden man har merket ved å trykke på det alternativet. Dette kan gjøres flere ganger. Dersom man vil fjerne rader, kan man slette raden man har merket ved å velge 'slett rader'.

Hele tabellen kan slettes ved å merke hele tabellen. «Høyreklikke» på «musepekeren» og velge 'klipp ut'.

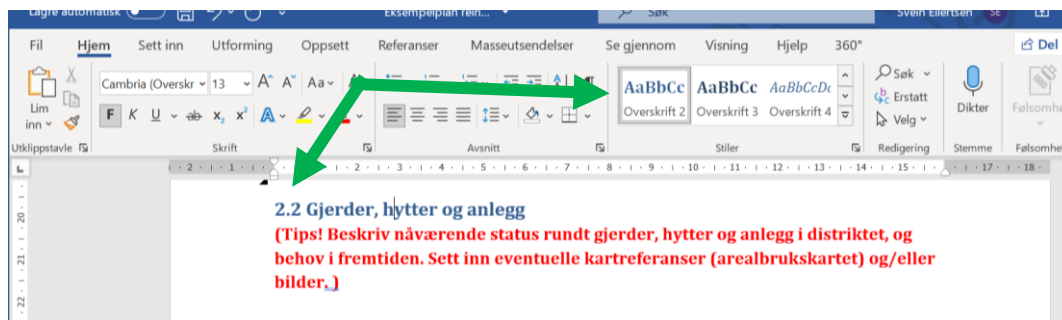

C) Metodebeskrivelse for oppdatering av innholdsfortegnelsen

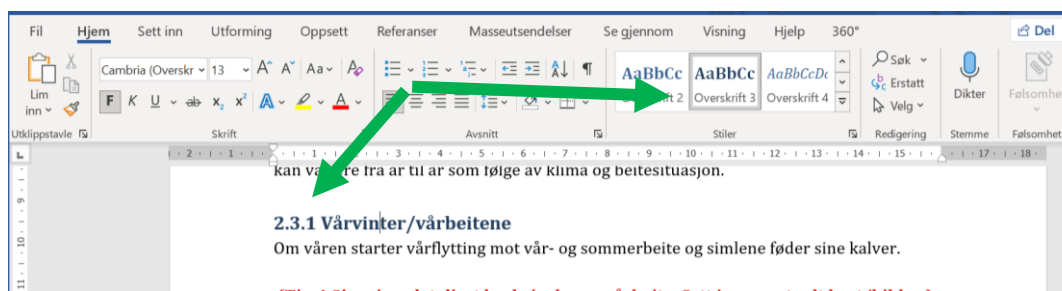
Når all tekst er skrevet inn i distriktsplanen er det tid for å oppdatere innholdsfortegnelsen. Dersom du har satt inn nye kapitler i dokumentet, må du sjekke at disse er markert som «overskrift» for at de skal komme med i innholdsfortegnelsen. Dette gjøres som følgende:

Sett «musepekeren» et tilfeldig sted på den nye overskriften og trykk på venstre «musetast». Midt i menyfeltet over «stiler» (se bildet under) skal det være en «grå» uthevet ramme rundt stilen som er valgt for den aktuelle overskriften. Det kan være nødvendig å «bla seg» opp/ned i dette vinduet ved å trykke på «pil opp/ned» til høyre for dette vinduet for å finne linja med 'overskrift 2' og 'overskrift 3' (se bilder under).

Dersom kapitteloverskriften skal ha «nivå 2» (f.eks. 2.4), velges 'Overskrift 2' ved å trykke på denne (se under):

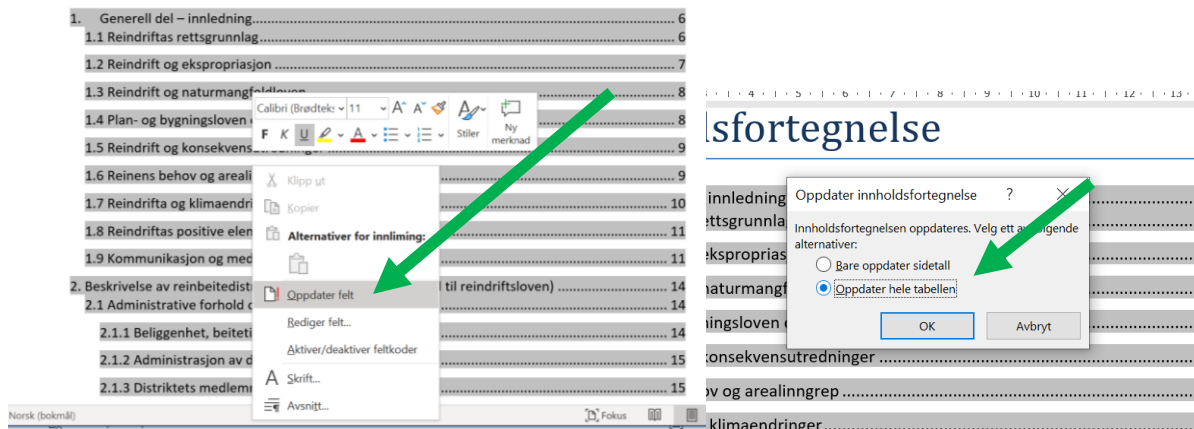

Dersom kapitteloverskriften skal ha «nivå 3» (f.eks. 2.4.2), velges 'Overskrift 3' ved å trykke på denne (se under)

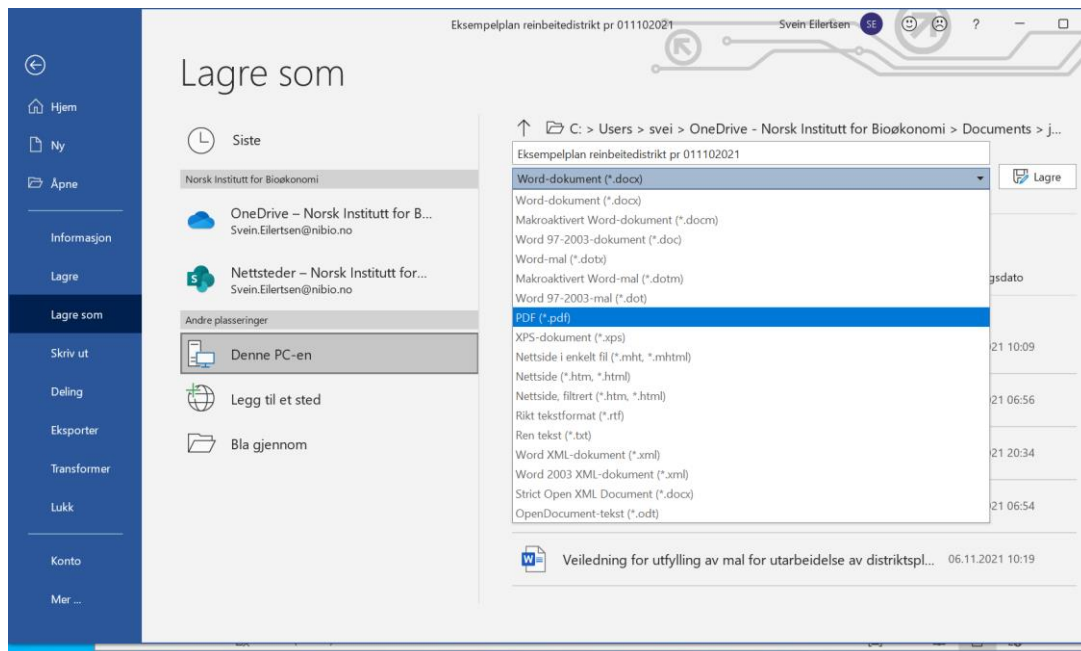

Når alle kapitteloverskriftene er «klare», er det tid for å oppdatere innholdsfortegnelsen:

Sett «musepekeren» til venstre for innholdsfortegnelsen og trykk. Da blir innholdsfortegnelsen gråfarget. Flytt «musepekeren» inn i dette området og trykk på høyre tast. I menyen som kommer opp velges 'oppdater felt' (se bildet under) ved å trykke på denne. Deretter velges 'oppdater hele tabellen' og trykk 'ok' (se bildet under). Da oppdateres tabellen, både kapitteloverskrifter og korrekte sidetall.

Husk å lagre distriktsplanen før du slår av datamaskina. I tillegg bør den endelige versjonen av distriktsplanen lagres i «pdf-format». Denne pdf-versjonen er ikke åpen for redigering og det er denne versjonen som allmenheten skal få tilgang til.

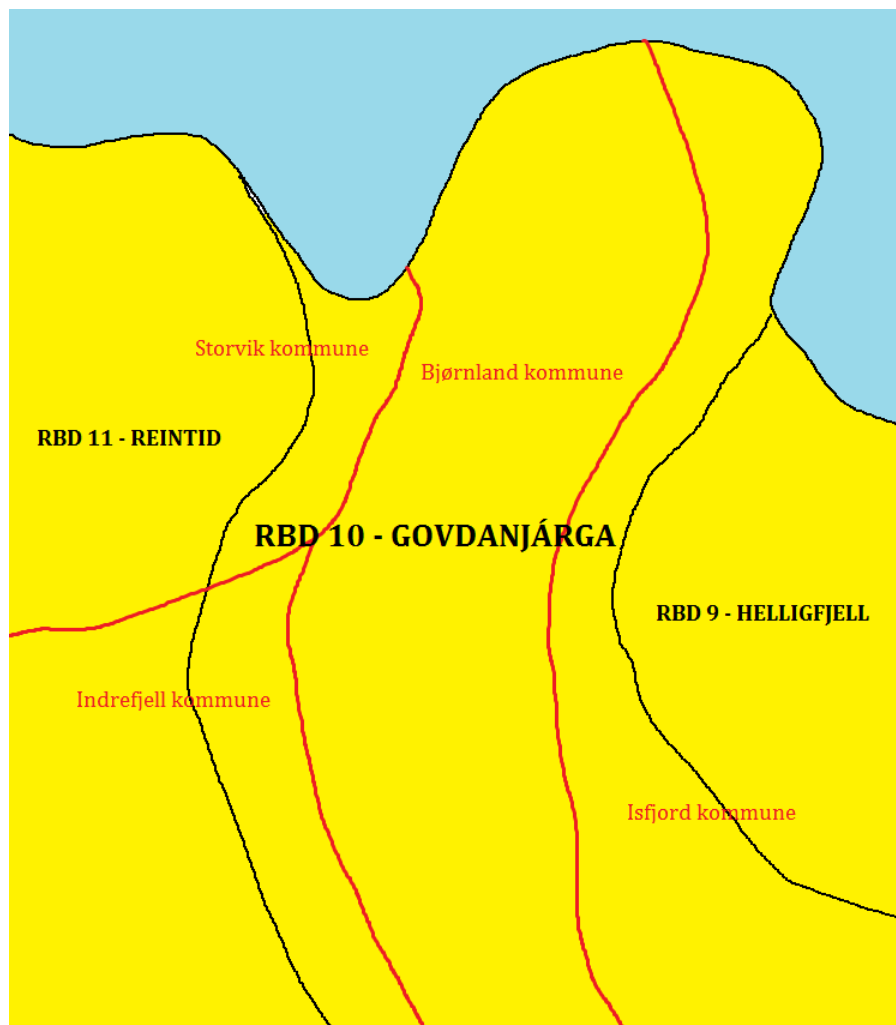
Eksempelplan

for reinbeitedistrikt 10 – Govdanjárga

Planperiode 01.04.2020 – 31.03.2024

(Basert på Fylkesmannen i Troms sin versjon av 2016/2019)

Innholdsfortegnelse

1.	Generell del – innledning	24
1.1	Reindriftras rettsgrunnlag.....	24
1.2	Reindrift og ekspropriasjon	25
1.3	Reindrift og naturmangfoldloven	25
1.4	Plan- og bygningsloven og reindrift.....	26
1.5	Reindrift og konsekvensutredninger	27
1.6	Reinens behov og arealinngrep	27
1.7	Reindriftra og klimaendringer.....	28
1.8	Reindriftra - en viktig forvalter av norsk natur, samisk språk og kultur	29
1.9	Kommunikasjon og medvirkning	29
2.	Beskrivelse av reinbeitedistriktet (minimumskrav i henhold til reindriftra-loven)	32
2.1	Administrative forhold og organisering	32
2.1.1	Beliggenhet, beitetider mm.....	32
2.1.2	Administrasjon av distriktet	33
2.1.3	Distriktets organisering	33
2.1.4	Arbeidstopper i distriktet	33
2.2	Gjerder, hytter og anlegg	33
2.2.1	Merke- skille- og slakteanlegg.....	34
2.2.2	Sperregjerder.....	34
2.2.3	Gjeterhytter.....	34
2.2.4	Gjerder, hytter og anlegg under planlegging	34
2.3	Beite- og driftsforhold i distriktet.....	34
2.3.1	Vårvinter/vårbeitene.....	35
2.3.2	Kalvingslandet	35
2.3.3	Sommerbeitene.....	36
2.3.4	Kalvemerking	36
2.3.5	Høstbeitene	36
2.3.6	Parringsområder.....	36
2.3.7	Høstvinterbeite.....	37
2.3.8	Vinterbeitene.....	37
2.3.9	Flytt- og trekkleier i distriktet.....	37
2.3.10	Oppsamlingsområder	38
2.4	Motorisert ferdsel	38

3. Informasjon om distriktets produksjon, reintall, klima mm.	39
3.1 Øvre reintall, utvikling i reintall i distriktet og produksjon	39
3.3 Sysselsetting og verdiskapning i distriktet.	39
3.4 Jakt, fangst og fiske i distriktet	39
3.5 Klimaendringenes påvirkning av beite og driftsforhold	40
4. Inngrep og forstyrrelser i distriktet	40
4.1 Fritidsbebyggelse.....	40
4.2 Vannkraft.....	41
4.3 Vindkraft.....	41
4.4 Kraftlinjer.....	41
4.5 Mineralutvinning	41
4.6 Nydyrking.....	41
4.7 Ferdsel og friluftsliv	41
4.8 Reiseliv.....	42
4.9 Motorferdsel	42
4.10 Forsvaret.....	42
5. Rovvilt i distriktet	42
6. Verneområder i distriktet	45
7. Nabodistrikter	46
8. Mål og tiltak for distriktet	46
9. Revidering av distriktsplanen	47

Forord

Distriktsplanen bygger på reindriftsloven av 15.juni 2007 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-15-40>, og er tilpasset de lokale forhold i reinbeitedistriktet.

Bakgrunnen for denne planen er reindriftslovens § 62 der det står følgende:

«Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige for den offentlige planlegging.»

Formålet med denne offentlige planen er å synliggjøre og beskrive reindriften i lokalområdet og de hensynene som gjør seg gjeldende. Ved at distriktsplaner sendes planmyndighetene, vil disse få en mulighet til å skaffe seg kunnskap om reindriften i lokalområdet, slik at de får bedre beslutningsgrunnlag for å ivareta reindriften sine interesser og utviklingsmuligheter. En distriktsplan vil være med på å synliggjøre reindriften sine interesser, verdier og samfunnsansvar. Distriktsplanen må sees i sammenheng med gjeldende reindriftskart.

Reinbeitedistriktet er organisert med eget styre og leder som er valgt av årlige årsmøter, jf. reindriftslovens § 49. Distriktet er en privatrettslig, selvstendig høringsinstans. Alle saker hvor reinbeitedistriktets interesser vil kunne bli berørt, skal forelegges for distriktet.

For å forstå distriktsplanen best mulig er det laget en oversikt over nyttige begreper i reindriften. Oversikten finner du bakerst i dokumentet.

Distriktsplanen er bygd opp med innledende generell informasjon om blant annet reindriften sin rettsgrunnlag, arealinngrep i reindriftsområder og reindriften sin medvirkning i planprosesser (kapittel 1). Resten av planen er en beskrivelse av distriktet.

1. Generell del – innledning

1.1 Reindriftns rettsgrunnlag

Den samiske reindriftnsretten hviler på et selvstendig rettsgrunnlag i kraft av alders tids bruk og sedvane, og er en bruksrett på statlig og privat grunn, innenfor det samiske reinbeiteområdet.

Utøvelsen av reindrift er regulert gjennom reindriftnsloven av 15. juni 2007 nr. 40.

Reindriftnsloven er ikke grunnlaget for reindriftnsretten, men gir en nærmere definisjon av innholdet i disse rettighetene, samt en regulering og styring av utøvelsen.

Dette innebærer at reindriftns rettsstilling ikke er uttømmende regulert gjennom reindriftnsloven. Loven må suppleres med rettigheter ervervet gjennom sedvane, alders tids bruk, særskilt rettsgrunnlag med mer. Reindriftnsloven skal bidra til sikring av reindriftnsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftns viktigste ressursgrunnlag. Ansvaret for sikring av arealene ligger hos innehavere av reindriftnsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene, jf. reindriftnslovens § 1 andre ledd.

Rettsutviklingen de siste årene har vært betydelig innenfor reindriftnsretten.

Rettspraksis, arbeidet med rammebetingelser i reindriftna og arbeidet frem mot reindriftnsloven, viser at reindriftnen har etablert særskilte rettigheter over den grunn de har disponert. Reindriftnsloven har en rekke bestemmelser som fremhever at det skal tas hensyn til rettigheter etablert på særskilt rettsgrunnlag, jf. reindriftnslovens § 3.

Grunnlovens <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17?q=grunnloven>, § 108 forplikter både kommunale, regionale og statlige myndigheter til å gjøre hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv til gjenstand for særskilt behandling og vurdering i samfunnsplanleggingen generelt, og i arealplanleggingen spesielt. Dette gjelder i samtlige kommuner og regioner hvor det utøves samisk reindrift.

I forholdet mellom det offentlige og reindriftnsnæringa er internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til, av stor betydning. Konvensjoner setter grenser for hva lovgiver og forvaltning kan foreta seg når det gjelder den samiske reindriftna, men det stilles også krav til myndighetene med sikte på å ivareta reindriftnsnæringa som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv.

Disse forpliktelsene følger ikke bare av grunnloven, men også av internasjonale forpliktelser, som ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/aid/temadokumenter/sami/sami_gr

[unnlag ilo norsk 070507.pdf](#) og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter fra 1966 <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/konvensjon-om-sivile-og-politiske-rettigheter> . Den siste konvensjonen er inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettsloven av 1999, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30?q=menneskerettighetsloven>.

Det følger av § 3 i menneskerettighetsloven, at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter har rang foran annen lovgivning. Dette har betydning for all forvaltning av reindriften, og den setter rammer for hvor mye en enkelt reineier kan tåle av eks. inngrep, før dette inngrepet er et brudd på artikkel 27. Reindriftnas beiterett er også beskyttet av Den europeiske menneskerettighetskonvensjons første tilleggsprotokoll artikkel 1 (EMK P1-1), https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2.

Forpliktelsene som følger av ovennevnte konvensjoner omfattes også av plan -og bygningsloven, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=plan%20og%20byggningsloven>. Dette må ivaretas gjennom praktisering av plan- og bygningsloven, jf. [§ 3-1](#), fjerde ledd. Nærmere informasjon om denne finnes i «Sametingets planveileder»:

https://sametinget.no/f/p1/icbedd20e-c307-4d3a-b30e-43a72d69c0c4/sametinget_planveileder-2021.pdf .

Siden reindriftna bruker store arealer, vil øvrig lovgivning og myndighetsutøvelse knyttet til arealforvaltning være viktig for næringa. Av lover kan særlig nevnes plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, dyrevelferdsloven, mineralloven, jordloven, energiloven og kulturminneloven m.m. Forholdet mellom det offentlige og reindriftnæringa bestemmes dermed i stor grad også av denne type lovgivning. I tillegg kan ulike forhold vedrørende staten som grunneier og Finnmarkseiendommen trekkes fram. Det foreligger også statsgrunn i landet for øvrig, og forvaltningen av disse arealer kan ha stor betydning for reindriftna i de aktuelle områdene. Fjelloven har ingen konkrete bestemmelser om reindriftnas rettigheter, men etter særskilt bestemmelse kan reindriftnæringa være representert i fjellstyret, jf. § 3 sjette ledd.

1.2 Reindrift og ekspropriasjon

Ved inngrep i reindriftnas rettigheter der distriktet og tiltakshaver ikke kommer til enighet ved privatrettslig avtale, skal distriktet ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger jf. reindriftnaslovens § 4.

For distriktets vedkommende skal hvert inngrep vurderes konkret for å se hvorvidt det utløser en erstatning.

1.3 Reindrift og naturmangfoldloven

Målet med loven er en bedre forvaltning av norsk natur gjennom bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for samisk kultur, jf. [§ 1](#).

Loven pålegger vedtaksmyndighetene en særlig plikt ved avveining av tiltak å ivareta hensynet til samisk naturgrunnlag, jf. § 14. Lovens §§ 8 og 16 er også i tråd med FNs konvensjon om biologisk mangfold (lenke <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/konvensjon-om-biologisk-mangfold>), hvor myndighetene pålegges en særlig plikt å vektlegge tradisjonell kunnskap. Dette kan eksempelvis være kunnskap om ulike måter å bruke og forvalte naturen på.

1.4 Plan- og bygningsloven og reindrift

Plan- og bygningsloven (heretter pbl.) er den sentrale loven i forhold til arealforvaltning av reinbeiteområdene, og det sentrale virkemiddelet for sikring av reindriftsarealene. Loven stiller krav til involvering av reindriften, den skal «sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.», pbl. § 3-1, c.

[Landbruks- og matdepartementet \(LMD\) har gitt ut en](#) temaveileder til kommunale- og fylkeskommunale planleggere [innenfor temaet Reindrift og plan- og bygningsloven \(M 7058 B\)](#). Denne gir nyttig informasjon og er tilgjengelig på Regjeringens nettsider ved å følge lenken: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/reindrift-og-plan-og-bygningsloven/id2846344/>

Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien, skal danne basis for det mer konkrete arbeidet med kommuneplanens arealdel. Ved utarbeidelsen av den kommunale planstrategien, som skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk, er det viktig at kommunen er oppmerksom på at planstrategien er et viktig dokument også for reindriftsnæringen i kommunen. Retningslinjer for den langsiktige arealbruken og for næringsutviklingen i kommunen kan fungere både som et verktøy for konflikthåndtering og til å utvikle reindriften som næringsutøver i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Loven forutsetter at kommuner som reinbeitedistriktet har beiteområder i, skal behandle reindriften i kommuneplanens samfunnsdel. Formålet er å sikre, utvikle og styrke reindriftsnæringa i tråd med nasjonale føringer og målsettinger. Dette vil si at kommunene skal foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre dette. Som et minimum bør kommunen foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv. Kommuner oppfordres videre til å vurdere reindriften mulige innvirkning på kommunens samfunnsutvikling. Her er det viktig å være oppmerksom på at reindriftsnæringen bidrar med næringsmessig mangfold ved at en rekke aktiviteter, både egne og andres, knyttes opp mot driften. Herunder slakte- og videreforedling av reinkjøtt, husflid- og designproduksjon med utgangspunkt i produkter fra rein, reiselivsvirksomhet, koblinger opp mot kunst og kulturmiljø osv.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel har størst betydning for og innvirkning på reindriftsnæringen.,

fordi reindriftnæringen er en arealavhengig næring og derfor berøres av de fleste arealinngrep i kommunen. En oppdatert og forutsigbar arealplan med bestemmelser som tar hensyn til de arealbehov reindriften har, for å opprettholde og utvikle sin næring er derfor viktig. Den kommunale planleggingen skal blant annet sikre reindriften sine arealer. Kommunen har anledning til å etablere hensynsoner for å ivareta reindriften sine særverdiområder og minimumsbeiter.

Reguleringsplan

Kommunen skal løpende vurdere behov for en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene. Der det vurderes nødvendig skal kommunen utarbeide en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene, hvis bestemt i arealplanen. Det kan være aktuelt med områderegulering i områder der det er sentralt å opprettholde reindriften sine bruk av området samtidig som det er behov for å begrense andres interesser aktivitet i det samme området. Dette kan være aktuelt innenfor reindriften sine minimumsbeiter, særverdiområder eller området hvor reindriften har gjerdeanlegg.

1.5 Reindrift og konsekvensutredninger

Vedtak av arealplaner og iverksetting av tiltak innenfor distriktet må være basert på forsvarlige utredninger av virkningene for reindriften og ta hensyn til reindriften sine behov for arealer. Gjeldende bestemmelser om konsekvensutredninger skal følges.

I veilederen «Reindrift og plan og bygningsloven» utgitt av departementet er det utfyllende beskrivelse av krav og metodikk knyttet til reindrift og konsekvensutredninger. Planmyndighet anmodes å bruke denne veilederen. Veilederen finnes på lenken:

https://www.regjeringen.no/contentassets/f8e9d1cbb38e496c9a79d99ea9c99220/m-0758-b_reindrift-og-plan-og-bygningsloven.pdf

1.6 Reinens behov og arealinngrep

På grunn av at reinen er ute hele året, og er avhengig av alle typer årstidsbeiter, er reindrift en arealavhengig næring. Reinen vandrer mye og reinens behov endrer seg mellom årstidene. Beiteforhold, klima, berggrunn, topografi, tilgjengelige beitevekster, inngrep og menneskelig aktivitet har stor betydning for reinens natur samt bruk av landskap og terreng som beiteområde. Driftsmønster og beitebruk er derfor dynamisk og kan variere fra år til år, avhengig av alle faktorene som spiller inn. For eksempel kan vårflyttinga forsinkes på grunn av snøforhold, en varm sommer kan gjøre at reinen trekker oppi høyden, en høst med mye sopp gjør at reinen vandrer mye og sprer seg osv. Det er derfor viktig med forskjellige beiteområder for å dekke reinens behov.

Alle forskjellige terrengetyper har betydning for reinen og derfor trenger reindriften sammenhengende beiteområder, særlig for å kunne ivareta fleksibiliteten når det gjelder å utnytte beiteområdene optimalt til enhver tid.

Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter rundt omkring i distriktet kan være større enn hva summen av hvert enkelt inngrep skulle tilsi. Det

henger sammen med oppstykkning av beiteområder og trekk- og flyttleier, som ikke lar seg forene med reinens behov for sammenhengende områder. Mange inngrep innenfor ett av distriktets åtte årstidsbeiter vil kunne få negative konsekvenser for hele drifta.

Når det gjelder nye arealinngrep hvor reindriftsinteresser blir berørt og hvor det er krav til flere konsekvensutredninger, så skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor distriktet vurderes. Dette betyr at en må ta hensyn til sumvirkninger og ikke vurdere tiltakene enkeltvis.

Inngrep og forstyrrelser innenfor distriktene har økt vesentlig de siste tiårene. Direkte konsekvenser av inngrep og forstyrrende aktiviteter kan være permanent tap av beiteland, samt hindringer i reinens trekk- eller flyttleier. Indirekte konsekvenser kan være redusert bruk av beiteland som kan medføre overbeiting andre steder, merarbeid for reineier og stress for reinen.

Dette kan påvirke reinens kondisjon og slaktevekt og dermed også produksjonen, og føre til økonomisk tap for reineieren. En fragmentering av distriktet er en av de mest alvorlige truslene mot dagens reindrift.

1.7 Reindriffta og klimaendringer

Klimautfordringene kommer på toppen av omfattende inngrep og forstyrrelser som også forventes å tilta framover. Det bør legges vekt på at i samsvar med folkeretten bør myndighetene styrke vernet av reindriftsarealene, da tålegrensene for samlede effekter allerede utfordres.

De siste drøye hundre årene har klimaet endret seg betydelig i Norge. Det er blitt både varmere og våtere og vekstsesongen er forlenget. Våren kommer tidligere i forhold til tidlig på 1980-tallet, spesielt i lavlandet. Somrene blir varmere og planteproduksjon øker. Dette har ført til heving av skog- og tregrensa, gjengroing og forbusking i den lavalpine sonen.

Fram mot år 2100 kan vi regne med at klimaendringene fører til store utfordringer for reindriffta. Disse er i hovedsak knyttet til temperaturøkning (men modifisert av andre faktorer). Økte temperaturer sommer, høst og vår fører til:

- Gjengroing og forbusking av åpne hei-samfunn samt heving av skog- og tregrense med reduksjon av både sommerbeite- og vinterbeiteområder som ligger i subalpine og lavalpine områder.
- Lengre vekstsesong og dermed forskyvning i balansen mellom bruk av vinter- og barmarksbeiteområder.
- Endringer i vegetasjonstyper og biomassen av disse
- Høyere temperaturer i barmarksperioden og mildere vintre kan føre til økt belastning fra insekter på reinen. Både økt forekomst av insekter som allerede i dag fører til helsemessige utfordringer for reinen, og introduksjon av nye skadegjørende insekter.

Økte vintertemperaturer vil både påvirke beitetilgjengelighet for fremkommelighet for rein og reindriftsutøver. Disse virkningene vil være regionalt forskjellige:

- Kontinentale områder vil få mer usikre vintre, først og fremst som følge av sannsynligheten for hyppigere fryse/tine- sykluser og påfølgende «låsing» av beiter.
- Kystnære områder vil bli mindre usikre som vinterbeiteområder på grunn av at middeltemperaturen det meste av vinteren vil ligge over null grader og is og snø vil tine raskere.
- Mildere og mer ustabile vintre kan føre til problemer med å flytte reinen over myrer, elver og vann med usikker is. I tillegg kan fremkommeligheten under slike forhold være vanskelig, både med snøskuter og barmarkskjøretøyer. Dette kan vanskeliggjøre tradisjonelle sesongforflyttinger av reinflokken.

Aktuelle linker til mer informasjon:

https://norceresearch.brage.unit.no/norceresearch-xmlui/bitstream/handle/11250/2659191/Norut_rapport_6-2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

https://www.cicero.oslo.no/no/reinsdyr-og-klima?_cldee=dG9uamUuYnVvQG1pbGpvZGlyLm5v&recipientid=contact-d1db8f934cb4e811a87f000d3a27409a-0d53d589bd5e47b496931a7b7e6eab35&esid=4eb7be5b-2034-e911-a960-000d3a38a57d

<https://framsenteret.no/arkiv/hvilke-konsekvenser-faar-klimaendringene-for-reindriften-5996259-146437/>

1.8 Reindriften - en viktig forvalter av norsk natur, samisk språk og kultur

Reindriften er en viktig forvalter av norsk natur. Den har stor betydning i lokal sammenheng og sysselsetting ute i distriktet. Reindriften er en viktig del av grunnlaget for samisk kultur og språk. Det er en fornuftig ressursutnyttelse i marginale fjell- og utmarksområder. I og med at reinen beiter ute hele året og dermed holder vegetasjonen nede, har reindriften en betydning for bevaring av åpne landskap og biologisk mangfold. Den bidrar til næringsmessig mangfold og matproduksjon av det sunneste kjøttet man kan spise. Reindriften som næring, kultur og livsform er unik og fortjener derfor positiv oppmerksomhet og fokus på tiltak som gjør at næringa kan sikres, utvikles og styrkes.

1.9 Kommunikasjon og medvirkning

I henhold til plan- og bygningsloven har kommunene et særskilt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder reindriftsutøvere. Kommunen må særskilt vurdere om den enkelte planprosessen krever en spesiell tilrettelegging overfor reindriften.

For at reindriften skal kunne ivareta sine interesser i forbindelse med kommunal planlegging, er det særdeles viktig at alle saker der reinbeitedistrikt har interesser, i en tidlig fase av planprosessen forelegges for distriktet. Som et ledd i en åpen og bred

tilgjengelig medvirkning, jf. plan -og bygningsloven § 5-1, må reindriften ha mulighet til å komme med innspill allerede når kommunal planstrategi sendes på høring. For at hele den samiske befolkningen skal ha mulighet til medvirkning bør det vurderes om dokumentene skal oversettes til samisk. For å sikre en god og politisk forankring i planprosessen, skal planprogrammet synliggjøre hvilke medvirkningsprosesser det legges opp til, jf. plbl § 11-13.

For reindriften er det noen perioder i året som er meget arbeidskrevende. Arbeidet med reinen vil være førsteprioritet på grunn av dyrenes velferd. For informasjon om distriktets drift og hvilke perioder som er krevende for distriktet, henvises det til kapittel 2.

Ofte kan det være behov for å forlenge høringsfristen i plan og arealsaker. Distriktet kan også om utsatt høringsfrist. Det kan ha sammenheng med at distriktets reindriftsutøvere er inne i en arbeidskrevende periode og er forhindret fra å behandle den aktuelle saken. Det kan også være tilfeller hvor rein og utøvere oppholder seg i en annen kommune enn den høringsfristen gjelder for. Et distrikts- og en siidas bruksarealer kan strekke seg over flere kommuner og fylker.

Kommuner bør sende invitasjon til møter og høringsbrev i god tid slik at distriktets representanter kan vurdere innspill grundig. De må også vurdere tidspunkter nøye i forhold til reindriftsåret, for at distriktet kan delta i en planprosess.

Distriktets reindriftsutøvere planlegger i hovedsak reindriften utfra landskap, vind og værforhold. Det kan være en utfordring å kun se reindriften arealer gjennom kart, og derfor er det ønskelig med befaringer i felt. For reindriften vil en slik planleggingsprosess være mer basert på egne premisser.. Organiseringen av planprosesser må tilpasses og tilrettelegges bedre for distriktet. Distriktet ønsker helst at planmyndighet ringer direkte til distriktsstyrets leder, nestleder eller kontaktperson i en tidlig fase når det blir oppstart på sentrale planprogramperioder og høring.

Distriktet viser til temaheftet «Inngrep i reinbeiteland» og anmoder planmyndighet om å bruke det. Heftet finnes på <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/temahefte/26%20.pdf>

Sameloven sier også noe om konsultasjonsplikt i samiske saker. Konsultasjoner mellom staten, representert ved departementene og Sametinget, har vært praktisert i mange år. Med lovendringen som trådte i kraft 1. juli 2021 ble tilsvarende ordninger for fylkeskommuner og kommuner formalisert. Det innebærer at samiske interesser skal konsulteres i saker som berører dem. Konsultasjoner skal sikre at samiske interesser kommer tidlig inn i prosessene, og at de har en reell mulighet til å påvirke beslutningene. Formålet med konsultasjonene er å oppnå enighet om foreslåtte tiltak.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og sametinget har utarbeidet veileder for kommunene og fylkene. Veilederen gir råd og anbefalinger om hvordan innholdet i konsultasjonsplikten bør forstås, og hvordan plikten kan oppfylles. Det gis også en oversikt over hvilke tiltak som kan omfattes av konsultasjonsplikten og hvilke som er unntatt. Veilederen beskriver også ulike ordninger for medvirkning, og hvordan disse

kan bidra til å oppfylle konsultasjonsplikten, gjennom visse tilpasninger.

Forvaltningslovens regler om saksbehandling og partsinvolvering (opplysning om saken, varsling, klagerett mv.) vil gjelde på vanlig måte i saker som berører samiske interesser. Konsultasjoner er derfor et supplement og ikke noe som kommer til erstatning for de øvrige demokratiske beslutningsprosessene. Veilederen finnes på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-for-kommuner-og-fylkeskommuner-om-konsultasjoner-med-samiske-interesser/id2868782/Sametinget> har også gitt ut en planveileder som også omtaler konsultasjonsplikten. Veilederen finnes både i en samisk og norsk versjon.

Lenke til samisk versjon: https://sametinget.no/f/p1/i6b3e7f06-18aa-4b05-8164-64a9e39b2db6/sametinget_planveileder-2021_nord-samisk.pdf

Lenke til norsk versjon: https://sametinget.no/f/p1/icbedd20e-c307-4d3a-b30e-43a72d69c0c4/sametinget_planveileder-2021.pdf

Urfolks rett til aktiv medvirkning, inkludert konsultasjon, i samiske saker er nedfelt i ILO – konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater.

2. Beskrivelse av reinbeitedistriktet

(minimumskrav i henhold til reindrifftsloven- NB! All tekst skravert i gult er enten fiktivt eller beskriver forslag til innhold)

2.1 Administrative forhold og organisering

Distriktet fungerer etter de retningslinjer, lover og forskrifter som er gjeldende.

Distriktsstyret representerer reindrifftsinteressene i distriktet og hovedoppgaven er å ivareta reinbeiteressursene i distriktet i samsvar med lover og bruksregler.

Distriktsstyret kan inngå forlik, saksøke og saksøkes på vegne av reindrifftsutøverne i distriktets felles anliggender.

Distriktsstyret kan i noen saker gi styrets leder sammen med sekretær eller ett av styremedlemmene fullmakt til å opptre på styrets vegne.

2.1.1 Beliggenhet, beitetider mm

Etter reindrifftslovens § 5 og § 6 skal det samiske reindrifftsområdet deles inn i reinbeiteområder og reinbeitedistrikter. Hjemmel for å foreta slik inndeling ligger hos Landbruksdepartementet (områdegrenser) og Reindrifftsstyret (distriktsgrenser).

Reinbeitedistrikt 10 – Govdanjárga fikk sine nåværende grenser fastlagt da Reindrifftsstyret ved forskrift av **31.10.86** fattet vedtak om distriktsgrensene for **Vestmark** reinbeiteområde. **Govdanjárga betyr et bredt nes på samisk.**

Govdanjárga ligger nord i Vestmark reinbeiteområde, i Vestmark fylke. Distrikt har et totalt areal på ca. 1100 km². Distriktet grenser i nord mot havet, i nordøst mot distrikt 9 – Helligfjell, i vest mot distrikt 11 – Reintind og i sørøst mot riksgrensen. Distriktets ytre grenser omfatter hele Bjørnland kommune og deler av Storvik, Indrefjell og Isfjord kommuner. Distriktet har ingen fastsatte beitetider, men følger reinens naturlige migrasjon mellom sesongbeitene. Distriktet har anledning til å benytte alle områder til helårsbeite hvis nødvendig. Kommunene bør samarbeide interkommunalt for å ivareta reindrifftsinteresser.

(Tips! Sett inn oversiktskart over distriktet)

En oversikt over distriktets arealbruk (arealbrukskartet) ligger på NIBIO sine hjemmesider: <https://kilden.nibio.no>

For mer informasjon om distriktet vises til ressursregnskapet for reindrifftsneringa. Dette finner du på [Ressursregnskapet for reindrifftsneringen - Landbruksdirektoratet](#)

2.1.2 Administrasjon av distriktet

Distriktsstyret, som administrer distriktet, består av 4 personer med hver sine personlige varamenn.

Distriktets kontaktperson i planperioden er:

John Persen, tlf 70000000, E-post govdanjarga@govdanjarga.no

Distriktets adresse er:

Reinbeitedistrikt 10 Govdanjárga v/ John Persen
Skogveien 1
9999 VESTMARKA

Alle henvendelser rettes mot distriktets kontaktperson som tar saken videre til distriktets styre.

2.1.3 Distriktets organisering

Det er 6 siidaandeler (driftsenheter) og 30 reineiere i distriktet. Oversikt over siidaandelshavere i distriktet finner du her:

Navn	Telefon, e-post
Laila Johnsen	
John Persen	
Per Johnsen	
Svein Karlson	
Johan Karlson	
Anne Persen	

2.1.4 Arbeidstopper i distriktet

I perioder med arbeidstopper har reinbeitedistriktets medlemmer begrenset med tid de kan bruke på å lese saksdokumenter, svare på henvendelser, gi innspill på høringer og stille på møter. Det oppfordres sterkt til å tilpasse høringsfrister, møter og henvendelser slik at disse faller utenfor distriktets arbeidstopper.

2.2 Gjerder, hytter og anlegg

(Tips! Beskriv nåværende status rundt gjerder, hytter og anlegg i distriktet, og behov i fremtiden. Sett inn eventuelle kartreferanser (arealbrukskartet) og/eller bilder)

I henhold til reindriftslovens § 21 har man rett til å føre opp nødvendige hytter og gammer i utmark. Videre har man rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg og broer og andre anlegg som er nødvendige for reindriften, jf. rl § 24.

Kartet viser en oversikt over distriktets gjeterhytter, sperregjerder, arbeidsgjerder og slakteanlegg. Distriktet er eier og ansvarlig for vedlikehold og rydding av gjerder og anlegg, mens reineiere er ansvarlige for sine egne gjeterhytter.

2.2.1 Merke- skille- og slakteanlegg

Distriktet har fire stasjonære gjerdeanlegg. Et skillegjerde ved Myrelv som brukes om vinteren. Et kalvemerkinganlegg på Steintoppen som brukes i forbindelse med merking i juli. Et gjerdeanlegg ved Storskog som brukes til tidlig høstslakting og merking. Et slakteanlegg ved Leirvannet som brukes i november til hovedslakting.

2.2.2 Sperregjerder

Distriktet har et sperregjerde fra Steintoppen til Storskog for å forhindre at reinen går over til nabolag.

2.2.3 Gjeterhytter

Reineiere har gjeterhytter lokalisert på to steder. Et område ligger på sørsiden av vinterbeiteområde på Storvidda og et ved kalvemerkingssområde ved Steintoppen. I tillegg har distriktet en felles gjeterhytte ved Myrelv og Storskog.

2.2.4 Gjerdet, hytter og anlegg under planlegging

Det planlegges å bygge nye hytter for reneiere ved Myrelv og Storskog da det er et stort behov for flere hytter der. I tillegg planlegges det å restaurere distriktets sperregjerde og slakteanlegget ved Leirvannet. I tillegg ønsker distriktet å oppføre et nytt sperregjerde fra Gråfoss til Smaldalen for å hindre sammenblandinger med nabolag.

2.3 Beite- og driftsforhold i distriktet

(Tips! Beskriv distriktets generelle beite- og driftsforhold. Sette gjerne inn kart fra arealbrukskartet <https://kilden.nibio.no>)

Retten til å utøve reindrift omfatter rett til nødvendige årstidsbeiter, dvs. vår-, sommer-, høst- og vinterbeiter, herunder flyttleier, kalvingsland og paringsområder, jmf. reindriftsloven § 20.

Reindriften arealbrukskart som ligger på NIBIO sine hjemmesider <https://kilden.nibio.no> gir muligheten til å velge kartlag som er relevante for brukeren og som viser bruksdisponeringer. Arealkartene som ligger ute på nett er ikke juridisk bindende. For informasjon om den spesifikke bruken av et område er det best å ta kontakt med distriktets kontaktperson, se nedenfor.

Som høst- og vinterbeite nytter distriktet de sørøstlige områdene, hvor jordsmonnet er av slik karakter det gir gode betingelser for lav, som utgjør reinens viktigste vinterbeite. Videre gjør topografi og nedbørsforhold denne delen av distriktet godt egnet som vinterbeite. I de ytre delene av distriktet fører kystfjellene til mye snø om vinteren. Større snømengder kombinert med vekslning mellom kulde og regn fører til at det i disse ytre delene ofte er isdannelse og skare, som hindrer reinen i å nå ned til beiten.

I tørre vintre med gunstige snøforhold har reinen, i tillegg til snaufjellsbeitet, tilgang på beite i furuheier.

Vår- og sommerbeitene finnes i de nordvestlige, kystnære delene av distriktet. Berggrunnen her gir bedre jordsmonn og derved bedre betingelser for typiske sommerbeiteplanter (gras og urter). I disse områdene følger reinen snesmeltingen i hele barmarkssesongen. Det vil si at den beiter oppover i terrenget utover sommeren, der det finnes nylig fremsmeltet og spirende vegetasjon.

LA STÅ Det må tas forbehold om at beitebruk og driftsmønster for alle beiteområdene kan variere fra år til år som følge av klima og beitesituasjon.

2.3.1 Vårvinter/vårbeitene

Om våren starter vårflytting mot vår- og sommerbeite og simlene føder sine kalver.

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av vårbeite. Sett inn eventuelt kart/bilder) Vårbeite ligger i hovedsak ved Svartfjellet. Det kan variere litt fra år til år, avhengig av klima- og snøforhold. I år med tidlig snøsmelting vil også Grasmyra kunne benyttes som vårbeite.

Under vårflyttingen fra vinterbeite til vårbeite bruker distriktet en flyttvei fra oppsamlingsstedet på vinterbeite ved Myrelv, langs Bjørnfjellet og videre nordover. Flyttinga følger reinens fart og det legges inn hviledager og beitende vandring. Dette skjer vanligvis fra begynnelsen av april. På grunn av utbygging så må distriktet benytte en annen flyttvei enn den opprinnelige flyttveien og dette har skapt merarbeid for distriktet.

Distriktet foretar utskilling av okserein og årskalver om våren ved gjerdeanlegget ved Myrelv og disse flyttes til kysten ved Torskefjord med biltransport. Dette for å utnytte beiten optimalt.

2.3.2 Kalvingslandet

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av kalvinga i distriktet. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Kjerneområdet for kalving er på Svartfjellet og områdene rundt. Dette området egner seg meget godt som kalvingsområde. Hoveddelen av flokken vil ha kalvingen på hele Svartfjellområdet, mens deler av flokken, hvis forholdene tilsier det, ha kalving rundt Grasmyra. På grunn av arealinngrep med medfølgende forstyrrelser har ikke distriktet

tilgang til alternative kalvingsområder. Kalvingsområdene har derfor særverdi som beiteområde og bør behandles som spesialområde for reindrift.

Kalvingsperioden er fra begynnelsen av mai til juni. I denne perioden er simlene veldig sårbare for forstyrrelser som hundekjøring, friluftaktiviteter o.l som kan medføre tap av kalv.

2.3.3 Sommerbeitene

Sommeren er vekstsesong og simlene bruker energi til oppfostring av kalvene.

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av sommerbeite. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Når kalvene er ca. en måned gamle vil flokken trekke lenger ned mot dalene og kysten på nordsiden av distriktet. Her vil reinen etter hvert beite oppover i terrenget. Ved varme somre vil reinen trekke opp i luftingsområder i terrenget. Luftingsområder er viktige for å holde insektsplagen unna og for å virke avkjølede for reinen. Sommerbeiteområdet har ganske bratt terreng med flere smale dalfører, der reinen naturlig følger terrenget opp og ned disse trekkleiene for å veksle mellom beiteområder. Ved varme dager vil reinen ofte stå på sneflekker om dagen og beite nedover i terrenget om kvelden når det blir kjøligere. Sommerbeiteområdene består av godt høyfjellsbeite og frodige, lavereliggende områder som gir stor variasjon av beiteplanter for å dekke reinens behov.

Distriktet har en del utfordringer med at rein blir påkjørt om sommeren.

2.3.4 Kalvemerking

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av kalvemerkinga. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Kalvemerking gjennomføres i slutten av juli måned, litt avhengig av klima, i distriktets kalvemerkingssanlegg på Steintoppen. Det tar om lag en uke å bli ferdig med merkinga.

2.3.5 Høstbeitene

Om høsten er det slaktesesong og brunsttid for reinen.

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av høstbeite. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Når det blir kaldere utover sommeren og tidlig om høsten i slutten av august, kombinert med soppmodning, vil reinflokket spre seg mer sørover i området. Flokken blir samlet i gjerdet ved Storskog i september for å merke gjenværende kalver og slakte bukker før de går i brunst.

2.3.6 Parringsområder

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av parringsområder. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Brunstperioden varer fra slutten av september til slutten av oktober. Brunstområdet ligger sør for Storskog. Flokken deles i mindre flokker og bukkene danner harem. Det er viktig at flokken får nødvendig ro og ikke blir forstyrret under brunsten.

2.3.7 Høstvinterbeite

Etter parringsperioden i slutten av oktober samles reinflokken og den får beite seg nordøstover fra Storskog mot vinterbeitene. I år med tidlig snøfall og kuldegrader, kan de nordlige høstvinterbeitene bli vanskelig tilgjengelig på grunn av pakket snø, og isdannelser i lisdene. For å spare på vinterbeitene holdes reinen lengst mulig på høstvinterbeite, dog så lenge det er gode beiteforhold.

2.3.8 Vinterbeitene

Vinteren er den tøffeste tida for reinen, og distriktets minimumsbeiter er vinterbeiter. Distriktet sliter med å finne alternative vinterbeiter og distriktet er svært sårbar for arealinngrep og forstyrrelser på vinterbeiteområdet. Under vanskelige vinterforhold er behov for tilleggsføring. Som tilleggsfor benyttes rundballer og kraftfor.

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av vinterbeite. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Etter hovedslaktinga så flytter distriktet flokken helt sør til distriktets vinterbeiteområder mot Storvidda. Beitene her gode, men endringer i klima har medført at vinterbeitene kan låse seg og da blir det nødvendig med tilleggsføring. Distriktet deler seg da opp i mindre vintersiidaer og hver siida har sine egne faste foringsplasser. Dette har en positiv effekt fordi man oppdager rovviltskader fortere og har bedre kontroll over flokken. Utover vinteren, i slutten av februar og begynnelsen av mars samles flokken naturlig rundt området ved Myrelv. Dette området fungerer som oppsamlingsområde i påvente av at det blir klart for vårflytting.

2.3.9 Flytt- og trekkleier i distriktet

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av sentrale flyttveier og trekkleier i distriktet. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Flytt- og trekkleiene utgjør pulsårene i distriktet og er avgjørende for migrasjonen mellom forskjellige beiteområder. Alle flyttleiene og trekkleiene er markert i reindriftskartet.

Flyttleier er gitt et særskilt vern i reindriftslovens § 22 hvor det står at:

§ 22. Flyttleier

Reindriftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen.

Reindriften flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter avgjørelse ved

jordskifteretten. Kongen kan bestemme at også fastleggningen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnnet.

Ulike arealinngrep i distriktet, særlig vassdragsreguleringer og turistanlegg har vanskeliggjort og skapt utfordringer for flyttingen mellom sesongbeitene. Blant annet har turistutbygging ved Myrberg og reguleringen av Storelvvassdraget ødelagt en tradisjonell flyttleie. Distriktet må derfor flytte gjennom via en omlagt flyttevei lenger mot sør om våren og høsten som skaper en del utfordringer i form av ekstragjeting.

Reinens vandring etter trekkleier er svært sårbare for ytre påvirkninger. Det er viktig at disse trekkleiene ikke blir blokkert. Utbyggingstiltak plassert på og ved trekkleier kan skape barriereeffekt og fragmentere reinbeitelandet slik at ubebygde og uforstyrrede områder ikke kan benyttes.

Særlig vil trange dalfører fungere som flaskehals for rein som skal opp og ned til beiteområder. Disse dalførene er ofte eneste passasje mellom beiteområdene og en forhindring på et slikt område vil påvirke reinens trekkmuligheter.

Distriktet opplever at det blir færre og færre alternative flytt- og trekkleier som følge av arealinngrep, og dette får store negative konsekvenser for reindriften. Flytt- og trekkleier må derfor reguleres gjennom plan- og bygningsloven som spesialområder for reindrift.

Distriktet har to hovedflyttinger i løpet av året, om våren fra vinterbeite til vår- og sommerbeite, og om høsten, fra sommer- høstbeite til vinterbeite.

2.3.10 Oppsamlingsområder

Oppsamlingsområde er et område som har kvaliteter (godt beite, oversiktlig, naturlig avgrensning, etc.) der reinen vil oppholde seg i en periode mens reiene f.eks. samler småflokker/ etternølere før reinflokken flyttes videre. Uforstyrrede oppsamlingsområder er svært viktige for reieiere å kunne samle og holde kontroll over reinflokken. Reinens samles ofte i oppsamlingsområder for å foreta kalvemerkning, skilling, slakting eller flytting.

2.4 Motorisert ferdsel

(Tips! Beskriv distriktets bruk og behov av motorkjøretøy. Sett inn eventuelt kart/bilder)

Reindriftnæringas tillatelse til bruk av motorisert kjøretøy i utmark er hjemlet i unntaksbestemmelsene i motorferdselloven og i reindriftnæringens § 23.

Distriktet er avhengig av motoriserte hjelpemidler i forbindelse med forflytning, gjeting, tilsyn, flytting, samling og matauke, samt i forbindelse med transport av utstyr.

I forbindelse med utøvelse av gjeting er det umulig å lage oversikt over traseer på forhånd da dette vil bli så upresist og vil variere fra år til år. Det anmodes om å se til beitebruken.

Distriktets hovedtraseer til transport til faste installasjoner er derimot bestemte traseer og kan sees på vedlagt kart. Alle distriktets reieiere kan nytte seg av disse traseene året rundt.

For ekstrahjelp som ikke er distriktets reineiere skal distriktsstyret ha utstedt kjøretillatelse.

3. Informasjon om distriktets produksjon, reintall, klima mm.

3.1 Øvre reintall, utvikling i reintall i distriktet og produksjon

(Tips! Se i ressursregnskapet)

Distriktets øvre reintall er fastsatt til 3000 rein i vårflokk av Reindrifststyret i sak 31.10.1986. Tabellen under viser utvikling i slaktekvantum og reintall for de siste fem årene.

	2011/2012	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Slaktekvantum (tonn)	15	14,5	14	13,5	12,3
Reintall pr. 31.mars	2950	2840	2825	2795	2780

Disse tallene kan hentes ved å følge lenken til: [Ressursregnskapet for reindriftsnæringen - Landbruksdirektoratet](#)

De siste årene har slakteuttaket gått drastisk ned, og det er meget dramatisk for distriktet. Denne nedgangen skyldes en høy rovviltstamme og økt tap til rovvilt. De siste årene har flokksammensetningen holdt seg stabil med en simleandel på ca. 80 %, og distriktet slakter for det meste kalv.

3.2 Slakting og kjøttproduksjon

(Tips! Gjengi en detaljert beskrivelse av slakting. Sett inn eventuelt kart/bilder)
Hovedslaktinga skjer i november i slakteanlegget ved Leirvannet. Distriktet har et eget feltslakteri og videreforedlingsanlegg hvor det lages både tradisjonelle og nyutviklede kjøttprodukter av høy kvalitet. Reinsdyrkjøttet er noe av det sunneste kjøttet du kan legge på tallerkenen.

3.3 Sysselsetting og verdiskapning i distriktet.

Hva vil rbd'en satse på, hvilken type attåt næring har de, hvor setter de igjen pengene, vil de satse på annen type attåt næring, hvordan vil de satse?

Videre mål og tiltak i forhold til dette, må fremkomme i pkt 7

3.4 Jakt, fangst og fiske i distriktet

Distriktets reieiere har ut ifra gammel tradisjon alltid høstet av naturen. Reindrifstlovens § 26 gir rett til å drive jakt, fangst og fiske i statsallmenning, i ikke særskilt matrikulert statseiendom og på Finnmarkseiendommens grunn innenfor det reinbeitedistrikt hvor

reindriften foregår. For jakt, fangst og fiske som drives etter bestemmelsene til denne paragrafen, skal det ikke betales leie eller kortavgift.

3.5 Klimaendringenes påvirkning av beite og driftsforhold

(Tips: Distriktsplanen bør synliggjøre klimaendringens påvirkning i distriktet i forhold til sårverdiområder, omlegging av driftsmønster og andre viktige tilpasninger som må gjøres i arealbruk, bruk av transportmidler og tilpasning av gjerder og anlegg i forhold til klimautfordringene)

De siste årene har milde høster ført til at flyttleia mot vinterbeitene som går over Langtjønnna ikke fryser til. Det har derfor blitt nødvendig å flytte reinflokken rundt Lanfjellet. Ustabil vinterklima har ført at vintebreitene på sør- og vestsiden av Storfjellet årvisst blir utilgjengelige på grunn av tung snø og islag. Distriktet forsøker derfor å bruke disse beitearealene i høstvinterperioden og fram til beitene blir utilgjengelige.

4. Inngrep og forstyrrelser i distriktet

Her gis en detaljert beskrivelse av inngrep og forstyrrelser i distriktet. Sett inn kart/bilder. Kartfestede inngrepsdata som vedrører energiproduksjon, kan finnes hos NVE via <https://kilden.nibio.no>.

Ulike inngrep i distriktet de siste 20 årene har ført til en vesentlig forringelse av flytte- og trekkleiene i distriktet. Dette gjelder i hovedsak hyttebygging, vassdragsregulering, turistanlegg og tilhørende veiutbygging. En del av arealtapene er erstattet ved tiltak og økonomisk kompensasjon.

Under har vi kommentert de inngrepene og forstyrrelsene som vi opplever som de mest negative for utøvelsen av reindriften i distriktet:

4.1 Fritidsbebyggelse

Etablering av hyttefelt rundt Storskog har bidratt til tap av beitearealer og økt ferdsel og forstyrrelser. Reinen, særlig simler med kalv, unnviker disse områdene.

Omdisponeringen og utbyggingen av hytteområder går ut over reindriften ved at beitearealene blir redusert og gjenværende arealer blir mindre attraktive som oppholdssted for rein. Ved fremtidig planlegging av hyttebebyggelse så må eksisterende bebygde områder tas med i den betraktninga. Hvis det skal bygges flere fritidsbygg så må de bygges i eksisterende bebygde områder for å unngå punktering av beiteområder og i regulerte hytteområder. Det fins en egen veileder for fritidsbebyggelse.

Planmyndighet anmodes å bruke denne veilederen. Denne veilederen finnes på:

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/bro/2005/0063/ddd/pdfv/266942-t-1450.pdf>

4.2 Vannkraft

Regulering av Storelvassdraget har ødelagt en tradisjonell flyttlei. Det planlegges flere småkraftverk i distriktet. Problemet med småkraftverk er at det ofte blir laget veier til kraftverkene slik at store beiteområder blir lett tilgjengelig for allmenheten, med økt ferdsel, forstyrrelse og trafikk som resultat. Veiene opp til kraftverk må stenges for allmennheten

Et annet problem med kraftverk er de stenger av trange dalfører som fungerer som flaskehals for rein som skal opp og ned til beiteområder. Disse dalførene er ofte eneste passasje mellom beiteområdene og en forhindring på et slikt område vil påvirke reinens trekkmuligheter. Krafrør må derfor graves ned i terrenget.

4.3 Vindkraft

Det er foreløpig ikke blitt bygd vindkraftverk i distriktet, men det er under planlegging. Vindkraftverk vil ha enorme negative konsekvenser for reindriften i distriktet og distriktet må trekkes tidlig inn i utbyggingsprosesser. Det fins en egen rapport om vindkraft og reindrift. Distriktet anmoder å bruke denne rapporten. Denne rapporten finnes på:

http://www.reindriften.no/asset/554/1/554_1.pdf

4.4 Kraftlinjer

Gjennom distriktet går det mange kraftlinjer. Det er planlagt en ny større kraftlinje som vil ha negative konsekvenser for reindriften. Distriktet er åpent for å forhandle avbøtende tiltak for å redusere negative virkninger av kraftledningen.

4.5 Mineralutvinning

Det foregår ikke omfattende mineralutvinning i distriktet bortsett fra noen grustak -og pukkverk. Gruvedrift og reindrift går ikke sammen og distriktet er derfor imot enhver form for mineralutvinning.

4.6 Nydyrking

Reinbeitedistriktet har i dag rett til å utøve reindrift i fjellet og annen utmarksstrekning. For reindriften er nydyrking av areal et inngrep som reduserer og deler opp beiteland. Det kan føre til en forverret driftssituasjon med konflikter som følge av at reinen trekker inn på dyrkede arealer. Beitende rein på vårspirende innmark kan bli en høyst uønsket problemstilling. Inngjerding av oppdyrket mark er det mest brukte tiltak for å dempe konflikt som følge av rein på innmark. Det er mulig å søke om tilskudd, jf. «Forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forhold mellom reindrift og annen part». Formålet med tilskuddet er å bidra til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og annen part, f.eks. landbruk. Distriktet stiller seg positiv til slike tiltak.

4.7 Ferdsel og friluftsliv

På grunn av sin beliggenhet og sine omgivelser, er distriktet et populært mål for jegere, fiskere og turfolk. Det er merket opp faste turstier i fjellet, og det er veldig populært med toppturer både sommers- og vinterstid. Det er stadig etterspørsel etter treningsområder for jakthunder, som lett kan komme i konflikt med reindriften. Alt utmarksareal i distriktet er beiteområde for rein. Det meste av jakta i distriktet foregår med løshund.

Det er svært viktig at jegere har kontakt/dialog eller anskaffer seg informasjon om reindriften i distriktet før jakta starter. Hunder kan skremme og jage rein. Det skjer også skadetilfeller der hunder angriper rein, og i slike tilfeller kan reineier avlive hunden jf. hundeloven.

Gjennom informasjon, gjensidig respekt og dialog kan konflikter og uenigheter reduseres og unngås.

4.8 Reiseliv

Yttervik huskey arrangerer sledeturer gjennom deler av det sørlige vinterbeiteområdet. Aktivitetsnivået har økt betydelig de siste årene, og distriktet merker at reinen har redusert bruken av disse beiteområdene.

Firmaet Nordlysturisme bruker snuplassen på Storeidet som base for turister som skal se på Nordlyset. I perioder er det betydelig aktivitet som kan forstyrre reinen som beiter i området.

4.9 Motorferdsel

Kommuner holder på å tilrettelegge for snøscooterløyper i distriktet. Snøscooterløyper må tilrettelegges i områder hvor det ikke er rein på vinterstid og ikke på kalvingsområder. Barmarksløyper bør tilrettelegges i områder hvor løypene gjør minimalt skade. All planlegging av motorferdselstraséer i distriktet må gjøres i tett dialog med distriktet.

4.10 Forsvaret

(Dersom distriktet ligger i et område der forsvaret har aktivitet bør denne aktiviteten samt utfordringene for distriktet beskrives).

5. Rovvilt i distriktet

Her gis en detaljert beskrivelse av rovviltproblematikken i distriktet. Sett gjerne inn bilder/dokumentasjon. Beskrive status og utvikling når det gjelder tap. Resultat/virkning av tapseforebyggende tiltak som har vært forsøkt. Ønsker og forslag til nye tiltak. Forvaltningsmessige utfordringer.

Rovdyrproblematikk og arealinngrep må ses på i sammenheng, da disse to faktorene i stor grad bidrar til å innskrenke reindriften driftsbetingelser. De siste tiårene har økningen av rovviltbestandene i Norge hatt stor negativ innvirkning på reindriften. Stortinget har fastslått at det skal være et mål å sikre overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur, men samtidig er det også vedtatt at det skal sikres beitebruk i de deler av landet der det er rovvilt. Dette skaper selvfølgelig konflikter mellom rovvilt og reindriften da rovviltet jager, dreper og spiser rein. I de seinere årene har tapene til rovvilt i distriktet ligget på et uakseptabelt høyt nivå. Det er en stor

utfordring for reindriftsnæringa og ansvarlige myndigheter å finne løsninger som reduserer tapene, og som sikrer en opprettholdelse av den tradisjonelle reindriften.

Rovvilt som jerv, gaupe og kongeørn tar en stor del av reinen som blir borte i løpet av et driftsår, og særlig under kalvingsperioden.

Det er svært vanskelig å dokumentere rovdyrtap, omtrent umulig, da et kadaver kan være oppspist av rovdyret og åtseletere (bl.a. kråke og ravn) i løpet av noen timer, eller de kan være bortgjemte og vanskelige å finne.

I tillegg til direkte tap av rein til rovvilt så forstyrrer rovvilt reinen slik at reinen er urolig på beite, reinen vandrer mye og unnviker store deler av distriktet, særlig frodige dalområder som fungerer som habitat for rovviltet. Dette skaper merarbeid for reineieren og produksjonstap. I tillegg kan det være psykisk belastende å se rein bli skadet og drept av rovvilt.

Tradisjonelt er jerven en betydelig skadegjører i distriktet, men alle rovviltarter forekommer, og i de siste årene har det vært knyttet størst utfordringer til tap av rein til ørn.

Distriktet er delt i to ulike typer forvaltningsområder for rovvilt:

- A-område: Viktig område/unglingsområde for å nå bestandsmålsettingene for rovvilt. Virkemidler er tyngre forebyggende tiltak og kvotejakt på gaupe.

Hele vinterbeiteområdet er A-område for jerv og gaupe.

- B-område: Beitedyra har prioritet. Virkemidler er lisensfelling, kvotejakt, skadefelling og eventuelt hiuttak av jerv.

Hele vår- og sommerbeiteområdet er B-område.

Kongeørn og havørn er ikke omfattet av forvaltningsområdene. Så langt har dette forvaltningsregimet ikke medført noen store endringer i rovviltsituasjonen. Fortsatt har distriktet betydelige rovviltskader.

Distriktet har store kalvetap, xx%, gjennom hele drifts året. Kalveprosenten (fødte kalver), er på 98%. Dette indikerer at det er god kondisjon i simleflokken, da fødselsprosenten er så høy. Merket kalv oppgis å være xx%. Dette vil si at kalvetap mellom fødsel (i mai) og merking (i Juli) er på xx%.

Tap av voksne dyr oppgis å være xx%. Total prosentvis tap i distriktet er xx%, og er urovekkende høyt. Distriktet får erstattet xx% av de omsøkte rovdyrtapene som ble meldt inn i 2015/2016

Nedenfor er satt opp en oversikt over rovviltsituasjonen på de forskjellige artene i distriktet.

Ørn

Både havørn og kongeørn finnes i hele distriktet. Det finnes både stasjonære, hekkende par, ungfugler og andre streiførner. Årlig dokumenteres rein drept av ørn, og særlig under kalvingsperioden er kongeørna en formidabel skadegjører.

Ørna dreper mange kalver i løpet av kalvingsperioden, og dette er et stort problem for distriktet.

Uten omfattende gjeting og ekstra overvåkning denne perioden, ville tapene blitt enda større. Myndighetene må ta dette problemet på høyst alvor og finne tiltak som begrenser skadene.

Det er nærliggende å anta at en stor del av det tidlige kalve tapet skyldes kongeørn.

Tross dette, ble i 2015/2016 kun xx% erstattet, som drept av kongeørn.

Gaupe

Gaupa finnes i hele distriktet, og distriktet opplever at det er størst tap på vinterstid når reinen trekker ned i skogsbeltet. Distriktet ønsker skadefelling på gaupe på vinterstid for å begrense skader, men det er ingen mulighet for skadefelling, da store deler av vinterbeitet er innenfor prioritert område for gaupe. Dette skaper store problemer for reindriften. Da forskning viser at gaupas hovedføde, i Nord-Norge er rein. Av det totale dokumenterte tapet av rein tatt av rovvilt utbetales i 2015/16, xx % som gaupedrept. I region 8 er det et mål om 10 ynglinger av gaupe, når man beregner at det er ca 6.14 gauper pr. familiegruppe i nordlige reinbeiteområder Ut fra Rovdata er det 2 familiegrupper i distriktet, innenfor A-området og 2 stk inne i Sverige, i grenseområdene. Ut fra det, kan man estimere hvor mange gauper som finnes innefor området, ca.25 enkeltindivid.

Ulv

Ulv finnes ikke normalt i distriktet, men det hender at streifende individer dukker opp.

Bjørn

Distriktet har hatt lite besøk av bjørn, men i de siste årene har det forekommet streifende bjørner i distriktet. Det er knyttet spenning om omfattende bjørneskader til rein vil bli en ny trend i fremtiden.

Jerv

Jerven har sine kjerneområder i distriktet, særlig i de indre deler av vinterbeitet.

Jervestammen vokste seg sterkt på 2000 – tallet og har holdt seg på et høyt nivå de siste årene. Det er årlig svært store skader etter jerv. Jerven tar i større grad reinkalver enn voksen rein, men utover høsten og vinteren så tar jerven også voksne rein. Det er regelmessige ynglinger av jerv i hele distriktet. Særlig store tap i enkelte beiteområder kan ha sammenheng med ynglinger av jerv.

Jervesonen og gaupesonen er nesten sammenfallende med gaupesona innenfor distriktet. Jervesonen er noe større, da hele området øst for E6 også sørover i xx kommune er jervesone. Vinterbeite er A-område for jerv, mens vår og sommerbeite er B-område. Distriktet anmoder om større uttak av jerv på sommerbeitet.

I region 8 er det et mål om 10 ynglinger av jerv.

Omregningsfaktor for jerv er ca 6.42 pr registrerte jervekull. Ut fra Rovdata er det i 2016 registrert 2 jervekull, i Troms, og 2 stk inne i Sverige, i grenseområdene. Ut fra det, kan man estimere hvor mange jerver som finnes innenfor området. Dette vil si at det finnes ca. X enkeltindivid

Tross dette, ble xx % av distriktets omsøkt jervetap, erstattet.

Tiltak foreslått av distriktet

Hvilke tiltak foreslår distriktet? Følgende er et eksempel på løsning:

Det er svært vanskelig å få skadefellingstillatelse på A-område, noe distriktet opplever som en stor utfordring. I tillegg så fins det altfor mye rovvilt i B-området, hvor reinen skal være prioritert. Forvaltningsgrensene må revideres etter rovdyras naturlige habitat og forvaltningen må i større grad gi skadefelling på alle områder der rovvilt blir en trussel. Skadefelling på ørn må også vurderes, særlig i kalvingsland.

Jakt etter rovvilt er tidkrevende og setter store krav til jegerne, som ofte må jakte i mørket. Det bør gjennom politiske og forvaltningsmessige kanaler utvikles raske og gode rutiner for jakt og skadefelling med gode økonomiske virkemidler, og saksbehandlingen må være enkel og effektiv. Fra grunneierhold bør det tilrettelegges for en rasjonell og effektiv jakt slik at eiendomsgrenser ikke setter barrierer for jakta.

Av tapsforebyggende tiltak som distriktet har omsøkt og har fått tildelt midler til, er ekstraordinært tilsyn med tilleggsforing. Dette hjelper til dels, og er en ordning som bør videreføres.

Informasjon om rovviltskader, om jakt og fellingstillatelser m.m. finnes til enhver tid oppdatert på www.rovviltportalen.no.

6. Verneområder i distriktet

Her beskrives verneområder i distriktet, og verneområder under planlegging. Beskriv muligheter og begrensninger /fordeler og ulemper.

Innenfor distriktet ligger deler av Harefjell nasjonalpark med omkringliggende verneområder. Distriktet er positiv til vern av beiteområder, men da må reindriften få lov til å sette premisser. Distriktet har store utfordringer i forhold til at driftstiltak må omsøkes for tillatelse etter verneforskriften og motorferdsellovgivning. Slike tiltak er f.eks. utkjøring av gjerdemateriell, utkjøring av rundballer til m.m. Når det gjelder forholdet til bruk av kjøretøy i verneområder avklares dette gjennom planmedvirkning fra fylkesmannsembetet. Forvaltningen må forenkle saksbehandlingen rundt dette best mulig.

Forvaltningsplanen for Harefjell er under utarbeidelse. Planen skal utdype og presisere de enkelte verneforskriftene. Nasjonalparkstyret er ansvarlig for utarbeiding av forvaltningsplanen og i nasjonalparkstyret sitter det folk i fra distriktet. Distriktsplanen skal innlemmes i forvaltningsplanen.

7. Nabodistrikter

Beskriv grenser opp mot tilgrensende reinbeitedistrikt og eventuelt svenske samebyer. utfordringer og samarbeidsmuligheter, herunder andre reinbeitedistrikters bruk og ferdsel i distriktets område. Grensegjerde. Konesjonsområde.

Distriktet grenser til to norske reinbeitedistrikt, reinbeitedistrikt 9 Helligfjell og 11 Reintind. Selv om det er bygd sperregjerder for å hindre sammenblanding av rein mellom distriktene så hender det at rein fra de andre distriktene kommer inn i våres flokk, og at vi mister rein til de andre distriktene. Utskilling av rein foretas vanligvis når flokkene er i gjerdet, men ved behov kan andre tiltak vurderes. Ved gjennomflytting og annen ferdsel i distriktet skal distriktet bli kontaktet og underrettet.

8. Mål og tiltak for distriktet

Her beskrives mål og tiltak i distriktet for å få en bærekraftig utnytting. Aktuelle ting: Redusere tap til rovvilt, utvikle turismenæringa, videreforedling av kjøtt, bedre samarbeid med kommuner osv.

Mål	Tiltak
<ul style="list-style-type: none"> Begrense rovviltskader	<ul style="list-style-type: none"> Større dokumentasjon på tap av rein til rovvilt Ekstra tilsyn i kalvingsperioden Prøve nye tiltak ved hjelp av teknologiske hjelpemidler
<ul style="list-style-type: none"> Øke produksjonen i reinflokken	<ul style="list-style-type: none"> Intensiv kalveslaktning Tilpasse reinflokken i forhold til beitegrunnlag Strategi for kriseføring ved låste beiter
<ul style="list-style-type: none"> Øke inntjeningen i distriktet	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle turismenæringa Satse på lokal slaktning og videreforedling av kjøtt
<ul style="list-style-type: none"> Få bedre arealvern av beiteområder	<ul style="list-style-type: none"> Bedre samarbeid med kommunene Utvikle en god distriktsplan

	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle gode rutiner for besvarelse av høringer
--	---

9. Revidering av distriktsplanen

Distriktsplanen rulleres og godkjennes av distriktsstyret hvert 4. år. Ved særlige hensyn kan distriktsplanen revideres oftere.

Før distriktsplanen vedtas, sendes distriktsplanen til kommuner, fylkeskommune og fylkesmannen for orientering og for å få inn eventuelle innspill til planen. Etter at distriktsstyret vedtar planen, sendes distriktsplanen til berørte kommuner, fylkeskommune og fylkesmann, samt nabo-distrikter.